

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

7 smotra zborova djece
i mladih

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der
kroatischen katholischen
Gemeinden in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824
E-Mail:
zivazajednica@t-online.de
kroatenseelsorge@t-online.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in
Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Bebić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
P. Josip Bebić, Željka Čolić,
Stjepan Herceg, Ljubica
Markovica-Baban, dr. Adolf
Polegubić, Antonia Tomljanović-
Brkić, P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:
Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:
Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:
Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

Naslovnica:

Detalj sa 7. smotre zborova djece
i mladih u Rüsselsheimu;
snimio: A. Polegubić

Zadnja stranica:

Jesenski ugodaj — pogled na
katedralu u Wormsu;
snimio: A. Polegubić

7. SMOTRA CRKVENIH ZBOROVA

RÜSSELSHEIM, 17.10., ODRŽANA SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

Zbor HKM Sindelfingen izveo je: „Anđele radosti“ (M. Filipović; S. Topić) i „Gdje pastiri noćas hite“ (N. Videk; I. Živanović)

Zbor HKM Augsburg otpjevao je skladbe: „Ovo Srce“ i „Isuse Kriste“ (M. Martinjak)

Djevojke HKM Frankfurt izvele su: „Majko Crkve“ (T. Grgat; M. Leščan) i „Gospo ribara, težaka“ (N. Krpetić; uvod i pratnja I. Žan)

Zbor HKM Offenbach otpjevao je: „Iz mnogih krajeva“ (A. Vidaković) i „On je ljubav koja ljubi“ (I. Žan)

● INTERVJU: Dr. fra Željko Tolić

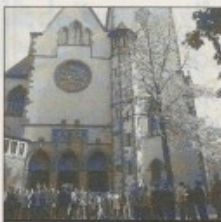

„Hrvatska pas-
tva u Njemačkoj
i dalje prioritet
naše Provincije“

str.

6

● REPORTAŽA: HKM Düsseldorf

Budućnost
misiije ovisi
o svima
nama

str.

10

● VJERA...: Ante Vučković

Otvorenost i
skrovitost

str.

12

XX. SVJETSKI DAN MLADEŽI:
Susrete su stvorili sami mladi

Ulomci iz izvješća nadbiskupa Paula Josefa Cordesa iz Rima o nastanku i povijesnom djelovanju svjetskih susreta mladih.

22

MEDITACIJA: Jozo Župić
Andeo ustrajnosti

Ako u poslu radiš bez ustrajnosti, nikada nećeš dobiti čvrsto uporište.

23

SOCIJALNI SAVJETNIK:

Zakon o zaštiti oboljelih i tjelesno oštećenih osoba

25

SINDELFINGEN:

Dobrotvorni koncert Olivera Dragojevića

25

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

P. Josip Bebić: Die Wiederkunft des Herrn

Kultur: Religiöse Erziehung als Hilfe zur Menschenwerdung

Ausstellung: Kroatische Naive Malerei

13-15

Dijalog je osnovni preduvjet istinske komunikacije između ljudi bez obzira koliko se razlikovali u svojim vjerskim, političkim ili društvenim pitanjima.

Pred izazovom opraštanja i pomirenja

U svijetu, a i u domovini, sve je aktualnija tema dijaloga, opraštanja i pomirenja. Ta je tematika na poseban način aktualna u Crkvi, koja spada u temeljne izazove njezina djelovanja, kako na institucionalnoj razini tako i na razini zauzetosti svakoga vjernika katolika u crkvenom i društvenom poslanju. U dokumentima Drugoga vatikanskog sabora se kaže: „Poštivanje i ljubav moraju se protegnuti i na one koji drugačije od nas misle i rade u društvenim, političkim ili vjerskim pitanjima.“ Stoga je dijalog osnovni preduvjet istinske komunikacije između ljudi bez obzira koliko se razlikovali u svojim vjerskim, političkim ili društvenim pitanjima. Bez dijaloga nema istinskog življenja niti djelovanja. On je temeljni izazov skladnoga suživota među ljudima bez obzira u kakvom se vjerskom ili društvenom okruženju nalazili. Stoga, dijalog „nije samo čarobna riječ naših dana niti je nostal-

gično sjećanje na protekle euforije. Dijalog je nadasve stvarnost našega zajedništva“. Dijaloško djelovanje, nakon poremećenih nacionalnih, društvenih ili vjerskih odnosa, pred sebe stavlja sve izazovnije i zahtjevnije pitanje opraštanja i pomirenja. U domovini ta tema postaje sve aktualnija poglavito nakon vremena velikosrpske agresije, i poremećenih međunarodnih i međuljudskih odnosa, bilo na međudržavnoj ili pak na osobnoj razini. U domovini se na vrijeme shvatila potreba nakonratne gradnje mostova i dijaloškog djelovanja. Papa Ivan Pavao II. o toj je važnoj temi govorio za svoja 3 pohoda Republici Hrvatskoj i dva BiH. I dok se vjernici diljem svijeta pripremaju za Božić, važno je svakodnevno podsjećivati važnost dijaloga i opraštanja. Neće li se upravo po takvom djelovanju prepoznati njihovo autentično življenje vjere?

Urednik

Iz delegatovog Duhovnog poticaja

Gospodin ponovno dolazi

Dragi čitatelji i čitateljice!

Ovaj broj izlazi na kraju stare i na početku nove crkvene ili liturgijske godine. Dok se, s jedne strane, približavamo svršetku još jedne građanske godine, dotle smo, s druge strane, na samom pragu nove crkvene godine. Sretna okolnost je što baš u tom mimoilaženju kršćani slave rođendan Sina Čovječjega, Božić, najradosniju crkvenu svetkovinu. U vremenu došašća kršćani se, pojačanom molitvom, odricanjem, postom, dobrim djelima te primanjem sakramenta sv. ipovijedi i sv. pričesti na poseban način pripremaju za blagdan Božića. Sve nas to potiče na budnost. U došašću kršćani misle svakodnevno na prvi Isusov dolazak koji se trajno posadašnjuje i aktualizira u zajedničkim i osobnim prisjećanjima i liturgijskim slavljinama. Računam li ja zacijelo s ponovnim Kristovim dolaskom? Živim li tako, da mogu svakog trenutka stupiti pred Isusa i dati račun o svom življenju? Igra li u mojemu životu neku ulogu biblijsko obeća-

nje da će Isus ponovno doći? Ne znam kako će svaki od vas odgovoriti na postavljena pitanja, ali znam i vjerujem u činjenicu Kristova ponovnog dolaska na svijet. Njegov će dolazak biti iznenađa, u trenutku kad mu se nitko ne bude nadao. Zato nas Isus upozorava na važnost svoga nenadnog dolaska i poziva nas na budnost i molitvu. Stoga moramo učiniti sve što je u našoj moći kako bismo poklonjeno nam vrijeme upotrijebili za vlastito spasenje i što jače poradili na spasenju bližnjih. S Kristovim ponovnim dolaskom doći će i „nova nebesa i zemlja nova, gdje prebiva pravednost“, kako napisao sv. Petar. Želim da svima nama ovo dragocjeno vrijeme iščekivanja bude blagoslovljeno kako bismo ga dočekali „neokaljani i besprijeekorni“ (2 Pt 3) i kako bismo radosna srca i raspjevane duše proslavili blagdan Kristova rođenja! Sretna vam i blagoslovljena nova crkvena godina.

Neka vas prate Mir i dobro
vaš fra Josip Bebić

Vjerske slobode u Iraku i u Europi — moraju biti jednake

Katolička Crkva zauzima se za mir u svijetu, ali i za poštivanje vjerskih prava svijetu. O tome ponovno svjedoče dva znakovita događaja s dubokim porukama. Tako je papa Ivan Pavao II. primio u Vatikanu iračkoga „prijelaznoga” premijera Allawija, a njemački biskupi pozvali muslimane na suradnju u borbi protiv terorizma. S druge strane, dok brane prava svijetu, kršćani dobivaju „po prstima”: poput talijanskoga političara i filozofa Rocca Buttiglionea koji neće smjeti obnašati dužnost povjerenika u Europskoj komisiji jer je rekao da je homoseksualizam grijeh, te da dijete ipak „zdravije” odrasta u obitelji, nego samo s jednim roditeljem.

Sveti Otac iračkog premijera „ad interim” Ayada Allawija dočeka kao je raširenim rukama u privatnoj biblioteci Apostolske palače 4. studenoga. S iračkim su premijerom u Vatikan, prije „europske turneje” došli i njegova supruga Tana, ministar planiranja Mahdi A. Hafedh, ministar za ljudska prava Bikhtiar Amin i državni ministar Wael Al Fadel s pratnjom. U kratkom govoru na engleskom, Papa je Iračanima još jednom izrazio svoju bliskost i dao potporu zbog toga što su „tako tužno kušani tragičnim patnjama proteklih godina”. „Molim za sve žrtve terorizma i slijepoga nasilja, za njihove obitelji i za sve one koji velikodušno rade na ponovnoj izgradnji vaše zemlje. Želim ohrabriti napore koje poduzimaju Iračani da uspostave demokratske institucije koje će zaista biti reprezentativne i zauzete u obrani prava svijetu, u potpunome poštivanju etničkih i vjerskih razlika, što je uvijek bilo izvor bogatstva za vašu zemlju. Uvjeren sam da će kršćanska zajednica, prisutna u Iraku još od apostolskoga doba, dati svoj doprinos rastu demokracije i izgradnji budućnosti mira u regiji”, rekao je Ivan Pavao II. zavičajući na irački narod obilježiti blagoslova svemogućega Boga. Nakon susreta sa Svetim Ocem, koji je trajao oko desetak minuta, premijer Allawi razgovarao je s državnim tajnikom Svete Stolice kardinalom Angelom Sodanom. „U tijeku razgovora produbljeni su različiti aspekti prilika u Iraku, perspektive za mir i pomirenje koje bi omogućile da se izliječe duboke rane prošlosti”, piše u priopćenju Tiskovnog ureda Svete Stolice. Osim mira u cijeloj regiji, Svetoj Stolicu osobito je na srcu - što je vidljivo i iz samih razgovora - poštivanje potpune vjerske slobode, jer se kršćanska zajednica našla na udaru ekstremističkih skupina. Kršćani su do nedavnoga rata uvijek bili cijenjeni u Iraku i živjeli su u

miru s većinskim muslimanskim stanovništvom, te bi i sada mogli pridonijeti moralnoj i materijalnoj izgradnji svoje zemlje, rečeno je u razgovorima. „Premijer je izrazio žaljenje zbog napada na neke kršćanske crkve te zajamčio da je vlada voljna pomoći u njihovoj obnovi”, zaključuje vatikansko priopćenje ravnatelja Joaquina Navarra-Vallsa. Kršćanska zajednica u Iraku „pritisnuta” je teškoćama zbog ozračja nasilja i vjerske nesnošljivosti, koja tamo vlada. Više su se puta dogodili atentati, a neke su crkve teško stradale i razorene u njima na što je upozorio — tijekom razgovora sa Svetim Ocem — i sam irački premijer.

Pogoršano stanje za kršćane

Stanje za kršćane je pogoršano, što može izgledati apsurdno, jer je prije vladao diktator Saddam Hussein. No, on je kršćanima jamčio slobodu bogoštovlja, premda vjerske slobode nisu poštivane. Sada su pak prilike užasne i kršćani žive u strahu i teroru. Iračkoga premijera Allawija na svojevrsnoj turneji po Europi u Rimu je primio i talijanski premijer Silvio Berlusconi, a dopisnik austrijskoga Kathpressa iz Rima pozornost je svratio na činjenicu da je u izaslanstvu kod Pape s iračkim premijerom bio i irački veleposlanik pri Svetoj Stolicu, koji je kršćanin. Znakovito je što je Allawi došao u posjetu Papi, jer se zna da je Papa od početka bio protiv rata u Iraku i upozoravao na sve moguće posljedice. Sada se zauzima za što brže sprječavanje nasilja i izgradnju demokratske i slobodne zemlje. Dok je Papa primio u Vatikanu Allawija, ajetolah Al Sistani u Najafu je 3. studenoga primio kaledejskoga katoličkog patrijarha Emmanuela Dellyja III. „Srdačno smo dočekani u Al Sistanijevoj kući” — rekao je Patrijarh agenciji

AsiaNews — „i nadamo se da će ova prigoda donijeti željene plodove. Zajednički se zauzimamo za mir i moramo učiniti kako je podsjetio Sveti Otac: ne prestati nikada misliti na Irak, niti u djelovanju niti u molitvi. Jedina stvar koju možemo učiniti jest nastaviti moliti, jer nam Gospodin pokazuje putove pomirenja, štoviše — moramo ohrabriti one koji se zauzimaju za ponovnu uspostavu sigurnosti i stabilnosti u ovoj arapskoj zemlji”, prenio je i Vatikanski radio patrijarhove riječi. „Iračani imaju puno iskustva što se tiče vladanja: osjetili smo britansku okupaciju, revoluciju generala Kassema uperenu protiv monarhije i desetljeća vladavine stranke Baath”, rekao je kaledejskokatolički nadbiskup Kirkuka mons. Louis Sako. Sve to sada je navodno prošlost. „Kada gledamo prema budućnosti, točno znamo kojim nam je putem ići. Ako Amerikanci pogriješe, gotovo je s nama!”, upozorio je mons. Sako, jer bi Irak mogao biti u opasnosti od susjednih diktatorskih režima i terorista. Papin poziv na poštivanje vjerskih sloboda čini se dobro bi došao i Europi. Jer ona se boji vlastitih vrednota. Rekao je to talijanski ministar za europska pitanja — i „sprječeni” europski povjerenik — filozof Rocco Buttiglione u razgovoru za dnevnik „Il Tempo”. Kršćani moraju reagirati na sve veću diskriminaciju, smatra taj talijanski političar kojega su u njegovoj političkoj karijeri u Europskoj komisiji spriječili socijalisti i liberali, lažno ga potvarajući za seksizam, netoleranciju i druge „nepodopštine”, samo zato što je rekao da homoseksualizam smatra grijehom, a obitelj prirodnim okruženjem u kojemu je za dijete najbolje odrastati. Filozof i papin savjetnik upozorio je na ljevičare „koji žele sve liberalizirati. Oni žele dokinuti sva pravila, nadasve kulturna”, rekao je Buttiglione pozivajući katolike na reakciju. **M.K**

Skupovi i promjene na dobrobit budućnosti Crkve

„Roditelj kao aktivni sudionik u odgojno obrazovnom procesu — oblici suradnje s roditeljima u katoličkim vrtićima”, bila je tema Katehetske škole za predškolski odgoj koja je nedavno održana u Zagrebu. Ukazano je na važnost partnerskoga odnosa roditelja i odgajatelja kako bi djeca odrastala u ozračju prihvaćenosti i sigurnosti.

Središnji znanstveni skup pod nazivom „Fra Andrija Kačić Miošić i kultura njegova doba” održan je u Zagrebu, Sinju, Makarskoj, Mostaru, Zaostrugu od 3. do 7. studenoga. Pedesetak znanstvenika, hrvatskih akademika, umjetnika, teologa, povjesničara i drugih intelektualaca sudjelovalo je na tom velikom skupu. Na skupu je istaknuto da je fra Andrija Kačić Miošić jedan od najutjecajnijih i najznačajnijih pisaca u hrvatskoj povijesti. Simpozij o služi Božjem biskupu Josipu Langu održan je u Zagrebu. Za biskupa Langa čovjek u potrebi je svaki čovjek koji se na bilo koji način našao u potrebi: materijalnoj, duhovnoj, moralnoj, društvenoj. U Đakovu je proslavljen Dan teologije. To prigodom pomoćni biskup Đuro Hranić kazao je da Crkva treba imati hrabrosti za samokritično osluškivanje duhovnih strujanja unutar sebe. Ujedno je promovirano i 27 diplomiranih teologa. Sjednica Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ekumenizam i dijalog održana je 10. studenoga u Tajništvu HBK u Zagrebu pod predsjedanjem predsjednika toga Vijeća zagrebačkog pomoćnog biskupa Vlade Košića. Vijeće je razmatralo ekumensko stanje i interkonfesionalne odnose u svijetu i osobito na našim područjima.

Krist — jedini temelj Crkve

Najavljena je također predstojeća Svjetska molitvena osmina za jedinstvo kršćana, od 18. do 25. siječnja 2005., koja će se odvijati pod geslom: „Krist, jedini temelj Crkve”. Pod geslom „Da život imaju, u izobilju da ga imaju” Biskupijski pastoralni centar — Biskupijsko povjerenstvo za rad sa stradalnicima Domovinskoga rata, organiziralo je šestu tribinu i radionice

za stradalnike Domovinskoga rata u utorak 9. studenoga u Pastoralnom centru sv. Bone u Vukovaru. Predavanje na temu „Sugestija — čarolija sretnog i uspješnog življenja” održala je s. Rastislava Ralbovsky, dipl. pedagog i sociolog.

„Roditelj kao aktivni sudionik u odgojno obrazovnom procesu — oblici suradnje s roditeljima u katoličkim vrtićima”, bila je tema Katehetske škole za predškolski odgoj koja je 6. studenoga održana na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Školu su

Štirnio: A.O.

organizirali Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije i Zavod za školstvo Republike Hrvatske. Pedagoginja dr. Dubravka Maleš ukazala je na važnost partnerskoga odnosa roditelja i odgajatelja kako bi djeca odrastala u ozračju prihvaćenosti i sigurnosti. Prikazani su oblici suradnje s roditeljima u katoličkim vrtićima: uključivanje roditelja u razdoblju adaptacije, Dan zahvalnosti, individualni razgovori s roditeljima, roditelj — aktivni sudionik u programu, ekološke akcije s roditeljima, komunikacijski roditeljski sastanak, euharistijska slavlja u vrtiću, Dan vrtića, Dan očeva, Majčin dan, završne svečanosti, izleti i druženja s roditeljima, kutić za roditelje i radionice za roditelje s duhovnom tematikom.

Novi sastav „Iustitia et pax”

Sjednica Komisije Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax” u novom sastavu koji je potvrđen na jesenskom plenarnom zasjedanju HBK u Zadru održana je u Zagrebu. Sjednicu je vodio predsjednik Komisije zagrebački pomoćni biskup Vlado Košić. Članovi Komisije raspravljali su o aktualnim društvenim i crkvenim događajima te dogovarali moguće teme koje će Komisija ubuduće razmatrati. Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup kardi-

nal Josip Bozanić primio je budućeg veleposlanika Republike Hrvatske pri Svetoj Stolica Emilia Marina 9. studenoga u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu, te portugalsku veleposlanicu u Republici Hrvatskoj Anu Baratu u oproštajni posjet. Vojni ordinarij biskup Juraj Jezerinac primio je 19. listopada predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića. Zagrebačka nadbiskupija bit će osnivač

katoličkog sveučilišta, odluka je s plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije koje je održano u Zadru od 10. do 14. listopada.

Framafest u Sarajevu

Utemeljiteljska sjednica Vijeća za međureligijski dijalog Biskupske konferencije BiH u novom sazivu održana je u Satrajevju. Sjednici su nazočili svi novoimenovani članovi, a tema susreta bila je plan rada toga Vijeća u novom sazivu. U prepunoj dvorani Bostanskog kulturnog centra u Sarajevu održan je 24. listopada festival duhovne glazbe Framafest 2004. Izvedeno je 16 skladbi, a nastupili su članovi Franjevačke mladeži (Frama) iz republika Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

A.O.

RAZGOVOR S PROVINCIJALOM FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA SA SJEDIŠTEM U SPLITU
DR. FRA ŽELJKOM TOLIĆEM

„Hrvatska pastva u Njemačkoj i dalje

Nedavno je u Unter-
marchtalu kod Ul-
ma upriličen susret pro-
vincijala dr. fra Željka
Tolića sa svećenicima
Franjevačke provincije
Presvetoga Otkupitelja
koji djeluju u dušobriž-
ništvu u Njemačkoj. S
obzirom da najveći broj
svećenika upravo iz te
Provincije duhovno skrbi
za Hrvate katolike u
Njemačkoj, zamolili smo
provincijala o. Tolića za
razgovor na koji se rado
odazvao.

Snimio: A. Polegubić

Pastoralne inicijative i pothvati

Žz: Oče Provincijale, čemu je na susretu dano posebno težište?

O. Željko Tolić (dalje: O.Ž.T.): Radilo se o redovitom susretu o. Provincijala s braćom koja žive i djeluju u Njemačkoj. Do sada se taj susret odvijao jednom godišnje. No budući da živimo u vremenu u kojem nam, kako reče kardinal Kasper, „vjetar sve oštrije udara u lice“, braća su bila uvjerenja da upravo zbog tih vjetrova i znakova vremena jedan godišnji susret nije dovoljan. Zato je na našem zadnjem susretu u Ludwigshafenu u ožujku ove godine predloženo i jednoglasno usvojeno da se nađemo dva puta godišnje: jednom u proljeće, drugi put u jesen. Budući da je vox populi, vox Dei (glas naroda, glas je Božji), tako se ovaj jesenski susret o. Provincijala s braćom odvijao u Untermarktalu od 8. do 10. studenoga. Susret je bio radnog značaja i na njemu smo, osim o našim internim stvarima, raspravljali također i o vrlo važnim pastoralnim inicijativama i pothvatima koje u zadnje vrijeme poduzima Biskupska konferencija Njemačke i u sklopu nje pojedine biskupije.

Žz: Poznato je kako je ponajviše svećenika upravo iz Vaše Provincije zastupljeno u hrvatskom dušobrižništvu u Njemačkoj. Javlja li se poteškoće s obzirom na pitanje kadra?

O.Ž.T.: U vrijeme kad su iz raznih razloga na području bivše Jugoslavije počele mnogovrsne migracije u europske i preokoeanske zemlje, ondašnja je Biskupska konferencija Jugoslavije našoj Provinciji ukazala povjerenje i dala joj mandat dušobrižništva, osobito u ondašnjoj Saveznoj Republici Njemačkoj. To su povjerenje, koje nije izgubilo na snazi ni s uspostavom Biskupske konferencije Hrvatske, moji prethodnici veoma cijenili i nastojali opravdati, osobito provincijal dr. fra Petar Čapkun i provincijali nakon njega. Vodeći se starodrevnim franjevačkim načelom: Non sibi soli vivere sed et aliis proficere (Ne živjeti samo sebi, nego i drugima biti od koristi), nesebično su se zalagali, slali i providali braću za naše vjernike koji zarađuju svoj kruh pod njemačkim nebom. Ta pozitivna predaja moje Provincije postala je s vremenom signum di-

stinctivum (raspoznajni znak) ne samo po zastupljenosti nego, uvjeren sam, i po kvaliteti i uspješnosti. Tu po-

Susret je bio radnog značaja i na njemu smo, osim o našim internim stvarima, raspravljali također i o vrlo važnim pastoralnim inicijativama i pothvatima koje u zadnje vrijeme poduzima Biskupska konferencija Njemačke i u sklopu nje pojedine biskupije.

zitivnu predaju nastaviti ćemo dokle god budemo u mogućnosti da tako činimo.

Pred Crkvom mnoštvo izazova

Žz: Njemačka se Crkva, ali i društvo nalazi u sve izrazitijoj fazi prestrukturiranja, s čim je posebno povezana financijska situacija. Kako gledate na taj sve istaknutiji problem?

O.Ž.T.: Već sam spomenuo kardinala Waltera Kaspera. On je na oproštaju od svoje biskupije, u poslanici Put Crkve u našem vremenu (1999.), upravljenj svim vjernicima biskupije Rottenburg-Stuttgart, upozorio na mnoštvo problema koji danas stoje

prioritet naše Provincije"

pred Crkvom u Njemačkoj i na koje ona treba uspješno odgovoriti. U toj Poslanici on veli da se društvena situacija dramatično promijenila. Povezanost kršćanstva i društva, kao vodeća ideja Europe, nalazi se u raspadanju. Razmak između Crkve i društvenih stremljenja je porastao i temeljne kršćanske vrednote danas su manje prihvaćene nego prije deset godina. Istovremeno su porasli, veli on, socijalni i društveni problemi, ali također i unutarcrkveni. Mnogi su napustili našu Crkvu; mnogi su razočarani, mnogi ravnodušni; mnogi od onih koji se angažiraju u opasnosti su da ostanu obeshrabreni; vjerska pitanja nisu više nikakva tema itd. Financijski problem samo je posljedica tog cjelokupnog spektra problema koje je detektirao kardinal Kasper.

Žz: *Postoje li u tom smislu konkretni planovi na razini Vaše Provincije?*

O.Ž.T.: Malo prije sam govorio o pozitivnoj predaji moje Provincije. U želji i namjeri da ta predaja bude još izraženija, posjetio sam sve oce biskupe i biskupije u kojima žive i djeluju moja braća u Njemačkoj. Želio sam čuti njihovo mišljenje i upoznati se s njihovim željama i planovima na pastoralnom području, osobito u onim mjestima gdje su prisutna moja subraća. U tom kontekstu mogu reći i obećati da će Provincija kao i do sada u svemu slijediti smjernice BK Njemačke. U tom smjeru kreću se i kretati će se i planovi Provincije.

Pred fazom premišljanja i traženja novih i drugačijih rješenja

Žz: *Kako stoji Vaša Provincija u pitanju podmlatka?*

O.Ž.T.: Kad razmišljam o tome, spontano mi dolazi uvjerenje da je moja Provincija miljenik Božje ljubavi. U vremenu koje nije sklono redovničkim i svećeničkim zvanjima, u moru izazova koji sugeriraju izabrati nešto urednije i zvučnije od samozatajnog redovničkog i svećeničkog poziva, u situaciji kad je današnja demografska slika mnogo lošija od prethodnih

vremena, u zahtjevu da se za svećenika traži relativno duga priprema, školovanje i odricanje itd., mogu, Bogu hvala, sa zadovoljstvom kazati da Provincija, usprkos takvim okolnostima, ne oskudijeva s podmlatkom. U našim odgojno obrazovnim zavodima imamo 35 sjemeništara, 5 postulanata, tj. onih koji se pripremaju za novicijat, 5 novaka, 23 bogoslova. Iako je svako zvanje danas suho zlato, kvalitet, a ne broj je glavni kriterij koji slijedimo kroz formaciju i studij budućih dušobrižnika.

Žz: *U kojoj je mjeri hrvatska pastva u Njemačkoj i dalje prioriteta u budućnosti vaše Provincije?*

O.Ž.T.: Pastva u Njemačkoj bila je doista jedan od prioriteta mojih prethodnika. Pohvale od strane njemač-

Vodeći se starodrevnim franjevačkim načelom: Non sibi soli vivere sed et aliis proficere (Ne živjeti samo sebi, nego i drugima biti od koristi), provincijali su se nesebično zalagali, slali i providali braću za naše vjernike koji zarađuju svoj kruh pod njemačkim nebom. Ta pozitivna predaja moje Provincije postala je s vremenom signum distinctivum (raspoznajni znak) ne samo po zastupljenosti nego, uvjeren sam, i po kvaliteti i uspješnosti. Tu pozitivnu predaju nastaviti ćemo dokle god budemo u mogućnosti da tako činimo.

kih biskupa i prelata koje sam čuo o svojoj braći, o njihovoj založnosti i prepoznatljivosti u dušobrižničkom radu i nastojanju, samo su razlog više da i nadalje hrvatsku pastvu u Njemačkoj držimo jednim od prioriteta naše Provincije.

Žz: *Koje su konkretne poteškoće s kojima se suočava Vaša Provincija kada su u pitanju hrvatske katoličke misije u kojima djeluju Vaši svećenici u Njemačkoj?*

O.Ž.T.: Živimo u vremenu u kojem je sve uzbibano, dinamično i preko noći promjenjivo. Ta društvena situacija

utječe i na život Crkve tako da ono što je u njoj godinama bilo stalno i nepromjenjivo došlo je u fazu premišljanja i traženja novih i drugačijih rješenja. Tu prvenstveno mislim na nove smjernice i ideje koje se javljaju na pastoralnom području u njemačkim biskupijama. One su uvjetovane sve manjim brojem aktivnih svećenika s jedne strane i dotrajalošću klasičnog pastora s druge strane. Ta faza prestrukturiranja nosi sa sobom i određene poteškoće za koje se nadam da će biti uspješno i sretno riješene.

„Sačuvajte zlatni spomen na svaki dan vašega života“

Žz: *Vaša poruka za kraj?*

O.Ž.T.: Imajući u vidu svoju subraću fratre, sve djelatnike Hrvatskoga dušobrižničkog ureda kao i cjelokupni hrvatski narod koji živi pod njemačkim nebom kazao bih: ne želim vam životno nebo bez oblaka patnje jer ta-

kav život ne postoji; ni dug životni put posut ružama, jer to je bajka, a život nije bajka. Ono što vam najiskrenije i najtoplije želim jest; da sačuvate zlatni spomen na svaki dan vašega života; da budete hrabri u trenutku kušnje, kad križ bude stavljen na vaša ramena, kad vam se vrh koji morate osvojiti učini previsokim, a svjetlo nade veoma dale-

kim; da svaki dar koji vam je Bog darovao raste iz dana u dan tako da mirom, dobrotom i ljubavlju usrećujete srca onih s kojima ste povezani, s kojima živite i radite, s kojima surađujete i koje svakodnevno susretate; da u svako doba imate prijatelja koji je vrijedan vašega prijateljstva i s kojim ćete lakše moći odolijevati olujama; da usrećujući i spasonosni osmijeh Krista Gospodina i zagovor njegove Majke, Blažene Djevice Marije, bude uvijek s vama i svima vašima. To vam, draga braćo i prijatelji, najiskrenije i najtoplije želim. U ovo predbožićno vrijeme tim više.

Razgovarao: Adolf Polegubić

U RÜSSELSHEIMU ODRŽANA SEDMA SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH IZ HKM U NJEMAČKOJ

Smotra organizirana s ljubavlju

Sedma smotra djece i mladih iz hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj održana je u nedjelju 17. listopada u punoj crkvi Isusova Uskruća u Rüsselsheimu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i tamošnje Hrvatske katoličke misije.

Smotri je prethodilo svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić u zajedništvu s voditeljem HKM Rüsselsheim fra Berislavom Nikićem. Sudionike i goste, među kojima je bio i generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu Petar Uzorinac, više svećenika, Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije predvođenih poglavaricom kuće u Mainzu s. Karlom Mlakić, te pastoralnih suradnica i suradnika koji su predvodili zborove na smotri, na početku je pozdravio o. Nikić. „Svatko tko danas ovdje pred sobom vidi hrvatsku katoličku mladež u ovom broju ne može ne osjetiti radost, ali također i osjetiti zabrinutost za budućnost Crkve i hrvatskoga naroda u ovoj zemlji. Ovaj je susret organiziran s ljubavlju te se uistinu radujemo vašem dolasku.“

Misno slavlje predvodio je delegat o. Bebić

Delegat o. Bebić je u povijesti posebno govorio o važnosti i snazi molitve. „Molitva je snažnija od atomske bombe koja može uništiti cijeli svijet, ali ne može doprijeti do Boga. Molitva je tako jaka da prodi-re kroz svemir i ide prema Bogu te spašava i pojedinca i svijet. Najbolji način pobjede neprijatelja jest upravo molitva“, istaknuo je o. Bebić. U molitvi vjernika sudjelovala je skupina

„Svatko tko danas ovdje pred sobom vidi hrvatsku katoličku mladež u ovom broju ne može ne osjetiti radost, ali također i osjetiti zabrinutost za budućnost Crkve i hrvatskoga naroda u ovoj zemlji. Ovaj je susret organiziran s ljubavlju te se uistinu radujemo vašem dolasku“, kazao je o. Nikić.

Mlade sudionice i sudionici su bodrili jedni druge

djevojaka iz HKM Rüsselsheim u kojoj su se posebno sjetili svojih vršnjaka ovisnih o raznim porocima. Tijekom mise složno su pjevali članovi svih zborova pod vodstvom pastoralne suradnice s. Estere Marijić te uz pratnju na orguljama s. Pavlimire Šimunović i skupine tamburaša iz HKM Mainz.

Na početku smotre Ivica Kolar je podsjetio kako HKM Rüsselsheim broji oko 1200 Hrvata katolika, a sam grad je posebno poznat po tvornici „Opel“. Generalni konzul Uzorinac je srdačno zahvlio svima koji ulažu puno truda i napora da se tako uspješno okuplja hrvatska mladež u Njemačkoj. Otvarajući smotru, delegat o. Bebić je posebno pozdravio sudionice i sudionike s njihovim voditeljicama i voditeljima, u ime predsjednika Vijeća za hrvatsku inozem-

nu pastvu HBK i BK BiH, dubrovačkog biskupa mons. dr. Želimira Puljića i ravnatelja za hrvatsku inozemnu pastvu mr. Pere-Ivana Grgića te u svoje osobno ime.

Svaki zbor je izveo po dvije liturgijske skladbe, a nastupili su i zborovi iz HKM Sindelfingen pod vodstvom s. Rozarije Ćurić (orgulje: Mate Puljiz; violina: Jelena Puljiz); HKM Augsburg pod vodstvom s. Verene Rupčić (orgulje: Niko Radat); HKM Frankfurt pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović (orgulje: Ivana Marjan i Marina Bralo); HKM Offenbach pod vodstvom Zvonka Orlovića (orgulje: Kornelija Nikolić); HKM Traunreut pod vodstvom Josipa Vrdoljaka; HKM Wiesbaden pod vodstvom s. Aukilije Milić (orgulje: Dinko Grgat); HKM Wuppertal pod vod-

Nastup tamburaša iz Hrvatske katoličke misije Mainz

Kroz program su vodili Marija Andrijević i Ivan Kolar

stvom Snježane i Marka Peulića; HKM Darmstadt pod vodstvom s. Damjane Damjanović (orgulje: s. Andela Milas), HKM Mainz pod vodstvom s. Dragice Ljubos (orgulje: Claudia Dias) te na kraju HKM Rüsselsheim pod vodstvom s. Estere Marijić (orgulje: s. Aukilija Milić i tamburaši HKM Mainz).

Na kraju vrlo uspješne smotre voditeljima zborova spomenice i ruže podijelio je delegat o. Bebić nakon čega je za sve bio priređen ručak u obližnjoj župnoj dvorani. U zabavnom dijelu nastupio je VIS „Virus“ iz Frankfurta. Kroz program su uspješno vodili Marija Andrijević i Ivan Kolar.

Tekst i snimci: A. P.

Uz delegata o. Bebića i o. Nikića bio je i generalni konzul Uzorinac (u sredini)

Pjevajte Jahvi pjesmu novu,
jer učini djela čudesna.
Pobjedu mu pribavi desnica
njegova
i sveta mišica njegova.
Jahve, obznani spasenje
svoje,
pred poganima pravednost
objavi.
Spomenu se dobrote i
vjernosti
prema domu Izraelovu.
Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.

(Psalam 98, 1-3)

HKM DÜSSELDORF

Budućnost misije ovisi o svima nama

II HKM Düsseldorf osnovana je 1970., a broji oko 5500 vjernika. II

Hrvatska katolička misija Düsseldorf (Van-Douven-Str. 8, 40227 Düsseldorf, tel. 0211 78 41 21; 0211 8 89 27 42) osnovana je 1970. godine, a broji oko 5500 Hrvata katolika. Nalazi na području grada Düsseldorfa koji je smješten na desnoj obali rijeke Rajne. U Drugom je svjetskom ratu bio gotovo cijeli uništen. Brzo se nakon rata obnavljao te je već 1946. godine postao glavnim gradom Gornje Rajne i Vestfalije. Broji oko 600.000 stanovnika od kojih je 16 posto stranaca. Katoličkoj Crkvi pripada 44 posto, a Evangelističkoj zajednici oko 35 posto stanovnika. Prvi glasovi o znatnijem broju hrvatskih radnika u Düsseldorfu potječu s kraja 19. stoljeća. Može se sa sigurnošću kazati kako je Njemačka, nakon Amerike, još prije Prvoga svjetskog rata primila najveći broj hrvatskih iseljenika. Najviše ih je bilo upravo u rajnsko-vestfalskoj oblasti, koja je središte njemačke teške industrije, i to u radničkim naseljima Düsseldorfa, Essena, Kölna, Dortmunda i drugih obližnjih gradova. Nakon naglog porasta broja hrvatskih doseljenika u Njemačkoj šezdesetih godina prošloga stoljeća, za vjerski život Hrvata katolika u Düsseldorfu se brinula HKM Köln, a godine 1970. osnovana je posebna HKM Düsseldorf. Prvim voditeljem misije imenovan je fra Rafael Begić. Daljnjim ocjepljenjem od prvotne HKM Düsseldorf utemeljene su i HKM Wuppertal (1972.), HKM Neuss (1975.) i HKM Mettmann (1978.). Tako da HKM nakon 1978. okuplja Hrvate katolike sa-

Voditelj misije
fra Branko
Brnas

mo s područja grada Düsseldorfa. Nakon fra Rafaela Begića misijom su upravljali fra Josip Čugura, fra Ivon Mengušić, fra Josip Lucić, fra Nikola Čurčija, fra Nedjeljko Brečić, a od 2000. misiju vodi fra Branko Brnas, koji je ujedno i predsjedatelj regije hrvatskih katoličkih misija s područja Gornje Rajne i Vestfalije. Zajedno sa svećenicima u dušobrižništvu su zauzete i redovnice Družbe školskih sestara. Do listopada 1978. u misiji su djelovale sestre iz Splitske, a kasnije i sestre iz Mostarske provincije. U misiji danas kao pastoralne suradnice djeluju s. Lucijana Kraljević i s. Marija Martinović.

Važnost suradnje na regionalnoj razini

Misna slavlja u misiji se služe u crkvi sv. Apolinara nedjeljom u 9 (do prošle godine ta se misa služila u franjevačkom samostanu u Düsseldorfu) i u 12.45 sati. Uz redovite pastoralne aktivnosti vjeronauk se na hrvatskom jeziku drži u dvije njemačke škole. Za one koji ne pohađaju vjeronauk u školama vjeronauk se osim za prvopričesnike i potvrđenike u misiji od ove godine drži za sve. Tu je i pobožnost Srcu Isusovu koja se obavlja svakoga prvog petka u mjesecu u sklopu koje

se slavi misa, a poslije mise upriličuje se blagoslov s Presvetim. Molitvena zajednica okuplja se na molitvu i duhovni razgovor jednom mjesečno. U misiji djeluje mješoviti crkveni zbor, zbor mladih te dječji zbor. Svakoga mjeseca misija objavljuje liturgijsko-pastoralni listić „Život“ u kojem se nalaze važne misijske obavijesti i predviđene djelatnosti. Vjernici redovito hodočaste u svetišta Kevelaer i Nevißes, a povremeno i u Bannew u Belgiji, a jednom godišnje i u Lurd, Fatimu ili Rim i Padovu, Santiago.

Valja posebno pohvaliti nedavni trodnevni posjet skupine mladih iz misije, predvođenih o. Brnasom, u HKM Berlin. Zakazan je i uzvratni posjet. Bila je to prigoda za razmjenu iskustava s mladim Hrvatima iz Berlina. O. Brnas kaže kako je takva suradnja između misija na regionalnoj razini od velike važnosti, a to je ujedno i veliki iskorak u približavanju mladih Hrvata u Njemačkoj. Bilo bi dobro da takav primjer slijede i druge hrvatske katoličke zajednice. Misija organizira i katehetske susrete za odrasle.

U misiji djeluju i dvije folklorne skupine: u jednoj je oko 30 mladih, a u drugoj je oko 25-ero djece. Svake godine u vrijeme došašća misija organizira Božićnu proslavu. Nastupaju mladi, djeca i gosti iz domovine. Proslavu Majčina dana misija je prepustila kulturno-sportskim udrugama. Na susretu prijateljstva jednom se godišnje u misiji okupe vodeći ljudi iz uglednih hrvatskih poduzeća. Od 2001. godine u misiji djeluje i misijsko vijeće koje broji deset članova. Uglavnom se radi o mladim i fakultetski obrazovanim ili uspješnim ljudima. Misija posebnu suradnju gaji s mjesnom njemačkom Crkvom čiji su predstavnici u raznim prigodama česti gosti u misiji.

Pripremanje vjernika za novo vrijeme

Posebno je aktivno u misiji bilo od 30. listopada do 2. studenoga ove godine kada je priredena duhovna obnova pod geslom „Dani molitve i zajedništva“. Voditelj obnove bio je fra

Vjernici za vrijeme mise u crkvi sv. Apolinara

Miroslav Bustruc. Tijekom obnove upriličen je susret bračnih parova. Svakodnevno je služeno misno slavlje, te su upriličene i druge pobožnosti, a bilo je prigode i za osobne susrete i razgovore. Mladi i djeca iz misije izveli su glazbeno-scensku meditaciju. Predavanja o temi „Sklad u obitelji“ i „Uloga vjernika u zajednici“ održao je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić. Glumci iz Šibenika izveli su kazališni komad „Gastarbajterski Badnjak“, a program, na kojem se tijekom dana obnove okupljao veliki broj vjernika, glazbeno je obogatila kantautorica Marijana Zovko iz Laupheima.

„Kad sam došao u misiju 2001. godine, misija je imala nedostatke

Revni i brojni ministranti i ministrantice

želi podržavati paralelne Crkve i već se osjeća veliki pritisak i negodovanje s obzirom na odvajanje. Odgovorni u njemačkoj Crkvi nisu protiv toga da vjernici iz stranih zajednica slave mi-

vornih u mjesnoj Crkvi. Dakle, važno je pripremati ljude za novo vrijeme i više u život zajednica odgovorno uključivati vjernike. U tom pravcu nastojimo djelovati i mi u misiji. Slali smo naše ministrantena pripravu zajedno s Nijemcima“, istaknuo je o. Brnas ističući kako se u misiji radi i s mladima koje je potrebno zainteresirati. Jedan od načina njihova okupljanja je i folklor. HKM Düsseldorf je sljedeće godine domaćin „Folklorijade“, a planira se i održavanje škole folkloru za voditelje folklornih skupina iz Düsseldorfa i drugih hrvatskih misija iz te regije. Od 2001. u misiji je osim pobožnosti prvih petaka uvedeno i moljenje krunice u svibnju i listopadu, kao i stalni djelateli pričesti, kateheza odraslih te utorci sv. Anti. Na području misije djeluje Matica hrvatska, Hrvatska kulturna zajednica, NK „Croatia“ i HDZ. Nedavno su sve te hrvatske organizacije zajedno s misijom dogovorile listu koja se sastoji od 5 kandidata Hrvata za izbore u gradsko Vijeće stranaca. Dogovoreno je da misija u to smislu bude koordinator svim tim hrvatskim organizacijama kako bi se Hrvati gradu Düsseldorfu predstavljali na kulturni i dostojanstven način.

A. P.

Snimci: A. Polegubić i Ž. Matić

Skupina mladih za nedavnog posjeta HKM Berlin

prostorije, pa smo se znalazili kako smo znali i mogli.

U dogovoru s domaćim njemačkim župnikom o. Ansgarom Pufom prešao sam u današnji stan koji je mnogo prikladniji u kojem sam u početku stanovao zajedno s njim. Nakon nekog vremena on je premješten, tako da sam u tom vrlo konformnom prostoru ostao sam. Ujedno je tu u blizini bio Dječji vrtić koji se prije dvije godine preselio u drugi prostor, pa su nama i vjernicima mjesne njemačke župe ponudene te prostorije za naše pastoralne i druge aktivnosti. Kako će to biti nakon restrukturiranja u nadbiskupiji Köln, vidjet ćemo.

Nakon što smo dobili te prostorije, u misiji se osjeti pozitivna promjena. Dosad su se naši ljudi viđali samo na misi, a sad imaju prigodu i za druge susrete“, kazao je o. Brnas istaknuvši kako zajedno s njemačkim vjernicima misija organizira misno slavlje za Veliki četvrtak, za Božićnu polnočku, za Čistu srijedu, i Tijelovo, a tada se pridruže i katolici iz drugih zajednica materinskih jezika u gradu. „Mjesna Crkva ubuduće ne

se na svome jeziku, ali inzistiraju da se cjelokupni vjerski život odvija zajedno. Ide se u pravcu integracije. To je proces koji je normalan. Pritom postoji strah od asimilacije. Moramo se nastojati u okviru mjesne Crkve, mjesne župe izboriti za svoje vlastito mjesto, a također se možemo kao pametan narod svojom inteligencijom, vjerom i zajedništvom nametnuti mjesnoj Crkvi. Važno je da svećenici i pastoralni suradnici vjernicima ispravno prenose odluke i naputke odgo-

Članovi mješovitog zbora sa sestrama Lucijanom Kraljević i Marijom Martinović

Piše:
Ante
Vučković

Otvorenost i skroovitost

Kao što je Otac posvuda i uvijek skroovit, tako i ljudska djela mogu biti skroovita i vidljiva u isto vrijeme.

Nemoj u životu činiti ništa za što se bojiš da bi to drugi mogli otkriti. Ovako glasi jedna od životnih maksima grčkog filozofa Epikura koji je živio tri stoljeća prije Krista. Ona baca svjetlo na ljudsku dušu koja olako skriva svoje pravo lice, a uljepšano pokazuje drugima. Skrivanje pravoga lica, međutim, uvijek je povezano sa strahom da bi ga se moglo otkriti. Epikurova je logika jednostavna. Strah da bi naša djela, za koja bismo se pred drugima stidjeli, mogla izići na vidjelo toliko je razoran da onemogućuje sretan život. Stoga, umjesto da snage trošimo na skrivanje onoga čega bismo se pred drugima stidjeli, daleko je mudrije uopće ne činiti ono iza čega ne možemo stajati pred drugima. Mjerilo koje se najavljuje u ovoj rečenici vezano je uz druge. Drugi, međutim, nisu mjerilo. Epikur ne misli da bismo se trebali ravnati prema očekivanjima drugih ljudi. Mjerilo sam ja. Drugi su ovdje samo publika pred kojom se odvija moja drama. Ja činim, ja odlučujem i ja znam čega se i zašto stidim. Ukoliko je riječ o djelima kojih se ja ne stidim, neovisno o tome što drugi mislili o njima, Epikur bi savjetovao da ih činim. Ova rečenica cilja na sklad sa samim sobom. Ovakav stav ne iznenađuje kada znamo da je Epikur cijeli svoj trud posvetio pokazivanju kako je moguće imati sretan život. Potrebno je samo razumjeti kako stoje stvari u svijetu, kako se ponaša ljudska duša i za čim čovjek teži. Da bi čovjek imao sretan, život ne treba mu mnogo, misli Epikur. Potrebno je znati koje su potrebe prirodne i nužne. Kruh, voda, zaštićenost od neprijatelja i hladnoće. Njih valja zadovoljiti. Koje su, potom, prirodne, ali nenužne. Birana hrana i piće, luksuzni krevet ili veliki stan, seksualni život. Njih se može, ali ne mora zadovoljiti. I konačno, koje su neprirodne i nenužne. Prejedaње, opijanje, bludničenje. Slava, ugled, časti. Od njih valja bježati. Osim zadovoljenja potreba, valja se osloboditi suvišnoga straha. Tri su glavna izvora ljudskih strahova. Najprije, bogovi. Epikur vjeruje da postoje. No, oni s

ljudima nemaju ništa. Žive u svojoj sreći i ne uznemiruju se ljudskim nesrećama. Kada to čovjek shvati, otkrije kako mu je suvišan svaki strah od bogova. Jer oni niti nagrađuju, niti kažnjavaju. U njih valja vjerovati i oponašati njihovu sreću, ali nema razloga da bismo ih se bojali. Drugi izvor straha je smrt. No, kada razumijemo da je smrt nestanak pojedinca, da iza smrti nema drugoga života, shvatimo i to da dok mi jesmo, nema smrti, a kada dođe smrt, nema nas. Prema tome i taj strah je suvišan i neutemeljen. Treći izvor straha je bol. No, bol, ako je jaka, ne traje dugo. Ako traje dugo, nije jaka. I, osim toga, mnoge boli dolaze zbog neurednog života i iz neznanja. Stoga mnoge i nestaju kada čovjek uredi svoj život i kada razumije zašto nastaje bol.

Isus i skroovitost

Kada otvorimo Matejevo Evanđelje, naći ćemo kako Isus u Govoru na gori više puta govori o skroovitosti, o onom što ljudi ne vide, ali vidi Otac nebeski. Mjerilo, međutim, nije ljudsko srce. Mjerilo je Otac. I on vidi sve. Čovjek olako preuzme mjerilo drugih ljudi. Olako pusti da mu drugi određuju što i kako treba ili ne treba činiti. No, Isus ne misli kako valja biti sam sebi mjera svojih djela. Otac vidi sve. I tamo gdje nitko ne vidi. Razlog zašto u skroovitosti ne bih trebao činiti nešto čega bi se kasnije mogao stidjeti nisu drugi i njihov sud. I nije strah da bi se to moglo otkriti. Razlog je što moja djela prosuđuje Otac. I to što ih prosuđuje znajući sve. Moje srce, moje nakane, ono što ja sam ne znam. Pozna moju skroovitost i sudi u jasnoći i pravednosti. Uočit ćemo u istom tekstu kako Isus ne govori jezikom zabrana. Govori jezikom koji potiče na dobro, na djela dobra. Govori o milostinji, molitvi i postu koje valja činiti u skroovitosti. No, skroovitost od ljudi je upravo potrebna da bi ova djela bila dobra djela. U isto vrijeme nema mjesta nikakvome strahu. I kada bi ljudi otkrili kako u skroovitosti molim, postim i dijelim milostinju, ne bi se pojavio

strah. Činim ono što Otac traži i to činim jer ja hoću. Tako se moja volja nalaze u skladu s Očevom voljom. Tako mjerilo koje postavlja Otac postaje i moje mjerilo. Činim dobra djela u skroovitosti i nemam nikakva straha da bi se to moglo otkriti. Otkrivena ili skrivena — vidi ih i prosuđuje Otac. Tako je sve što činimo u skroovitosti i skriveno i otvoreno. Otac vidi sve. Skriveno je od pogleda drugih. Treba biti skriveno od ljudi, jer izloženost njihovom pogledu čini da svoja djela mjerim drugim mjerilima, a ne Očevim. Kod Epikura, kao i kod drugih sličnih načina oblikovanja života, zadnja instanca pripada čovjeku i njegovoj volji. Isus nas je učio kako zadnji sud pripada Ocu. Naučiti se živjeti u njegovom svjetlu ne znači, naravno, drhtati od straha što se ne mogu sakriti pred njim, nego znači oblikovati svoj život po njegovoj volji. Kada se to dogodi, nestane straha od suda drugih ljudi, nestane potrebe da se mjerim drugim mjerilima osim Očevom voljom i, nadasve, duši se otvori mogućnost da čini dobro zbog dobra samoga. Ne zbog nagrade, ne zbog suda drugih, ne zbog straha od kazne, nego samo i jedino zbog dobra samoga. Onako kako to čini Otac kada pušta da sunce sijee dobrima i zlima i da kiša pada pravednima i nepravednima. Ne krije li se u tome savršenstvo na koje nas Isus poziva? „Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski“, (Mt 5, 48). Savršenstvo dobrote zbog dobra samoga. I nije li takvo savršenstvo najskroovitije i najočitije u isto vrijeme? Kao Isusova djela. Sva je djela činio u skroovitosti i u javnosti u isto vrijeme. Nije ih činio ni zbog jednog drugog razloga osim zbog tog što je to bila Očeva volja. Tako su bila skrivena ljudskim mjerilima. Na koncu je, međutim, mogao reći kako je sve činio javno. Tko otkrije tajnu skroovitosti dobrih djela, otkrije i slobodu da sva djela mogu biti pred svjetlom javnosti bez straha. Kao što je Otac posvuda i uvijek skroovit, tako i ljudska djela mogu biti skroovita i vidljiva u isto vrijeme. Skroovita od svijeta i vidljiva očima vjere. ■

Die Wiederkunft des Herrn

„Seid also wachsam! Denn ihr wisst nicht, an welchem Tag euer Herr kommt!“ Mt 24,42

Liebe Leserinnen und Leser!

Diese Ausgabe der „Lebendigen Gemeinde“ erscheint am Ende des Jahres und zu Beginn des neuen kirchlichen oder liturgischen Jahres. Während wir uns einerseits dem Ende noch eines Kalenderjahres nähern, so befinden wir uns andererseits schon an der Schwelle zu einem neuen Kirchenjahr.

Es ist ein glücklicher Umstand, dass die Christen eben in diesem Zeitraum des Übergangs die Geburt des Menschensohnes, Weihnachten, den freudigsten kirchlichen Feiertag feiern. In der Adventszeit bereiten sich die Christen auf besondere Art und Weise auf die Weihnacht vor: durch Intensivierung der Gebete, durch Verzicht, Fasten, gute Taten und den Empfang der Sakramente wie Beichte und der hl. Kommunion. Alles das regt uns zur Wachsamkeit an. Darüber hinaus begleiten uns eine Vielzahl von christlichen und kirchlichen Symbolen und die Krippe bei unserer geistigen Vorbereitung auf diesen festlichen Augenblick. In der Adventszeit erinnern sich die Christen täglich an die erste Ankunft Jesu. Diese erste Ankunft wird weiterhin in gemeinsamen und persönlichen Erinnerungen und Liturgiefeiern vergegenwärtigt und aktualisiert.

Einer der Mittelpunkte unseres christlichen Lebens ist die Fleischwerdung Christi. Jeder hat die Pflicht, dieses Ereignis zu feiern und sich darauf vorzubereiten. Alle unsere Gebete, all unser Fasten und unsere anderen frommen Taten, die wir in diesen Tagen begehen, werden vergeblich sein, wenn wir sie nicht aus unserem Glauben heraus tun. Überlegen wir doch in diesen Tagen, ob das Wort „Glaube“ all unser Handeln — das geistige, physische und materielle — abdeckt. Die Schrift sagt: „Alles, was nicht aus Glauben (aus fester Überzeugung) geschieht, ist Sünde“ (Röm 14,23) oder „Ohne Glauben aber ist es unmöglich, (Gott) zu gefallen“ (Hebr 11,6). Rechne ich gewiss mit der Wiederkunft Christi? Lebe ich so, dass ich in jedem beliebigen Moment vor Jesus

treten könnte und Rechnung über meine Lebensweise abgeben könnte? Spielt in meinem Leben die biblische Verheißung eine Rolle, dass Jesus wieder kommen wird?

Ich weiß nicht, wie jeder von Ihnen auf die gestellten Fragen antworten wird, aber ich weiß und glaube an die Tatsache der erneuten Ankunft Christi in dieser Welt. Seine Ankunft wird überraschend sein, in einem Augenblick, in dem keiner ihn erwartet. Daher macht uns Jesus selbst auf die Wichtigkeit seiner unerwarteten Ankunft aufmerksam und ruft uns zur Wachsamkeit und zum Gebet auf. Uns hat das Ende der Zeiten erreicht, wird der heilige Paulus sagen (1 Kor 10,11). Deshalb müssen wir alles in unserer Macht stehende unternehmen, um die uns ge-

In der Adventszeit erinnern sich die Christen täglich an die erste Ankunft Jesu. Diese erste Ankunft wird weiterhin in gemeinsamen und persönlichen Erinnerungen und Liturgiefeiern vergegenwärtigt und aktualisiert.

schenkte Zeit für die eigene Erlösung zu nutzen und uns so stark wie möglich für die Erlösung des Nächsten einzusetzen. Mit der erneuten Ankunft Christi werden auch ein „neuer Himmel und eine neue Erde kommen, in denen die Gerechtigkeit wohnt“, wie der hl. Petrus schreibt.

Jede Adventszeit erinnert uns daran, dass Gott auf verschiedene Weise zu den Menschen und in die Welt kommt. Es kommt jedoch häufig vor, dass die Menschen seine Ankunft nicht wahrnehmen, insbesondere erkennen sie sein Handeln in den Naturgewalten, in Krankheiten und im Leiden nicht. Und dennoch kommt Er unaufhörlich zu uns.

Elmar Gruber schreibt in dem Buch „Sonntagsgedanken“: „Advent — Ankunft — Gott kommt! Gott ist „im Kommen“. Er ist immer im Kommen. In allem, was auf uns zukommt,

kommt Gott zu uns, aber oft erreicht er uns nicht, weil wir unser Au-

genmerk nicht auf ihn gerichtet haben. Die Bibel spricht nicht nur von der Ankunft Gottes „am Ende der Zeit“, sondern von Gottes Ankunft überhaupt; es kann immer passieren, dass Gott in mein Leben kommt, dass er in mir als Licht erscheint.“

Und Karl Rahner wird diese Behauptungen mit den folgenden Gedanken bestätigen: „Sieh, Herr, du kommst. Das ist keine Vergangenheit und auch keine Zukunft, sondern die Gegenwart, die ihrer Erfüllung entgegen strebt. Immer noch dauert der Augenblick deiner Ankunft an und wenn er vollendet ist, werden auch wir erfahren, dass du tatsächlich gekommen bist. Erlaube mir, den Augenblick deiner Ankunft zu leben, damit ich in dir lebe, der du kommen wirst!“

Jesus Christus, der Sohn Gottes, muss erneut kommen, weil es im Alten Testament prophezeit wurde und weil Er es selbst mit den Worten versprochen hat: „Ich gehe, um einen Platz für euch vorzubereiten.

Wenn ich gegangen bin und einen Platz für euch vorbereitet habe, komme ich wieder und werde euch zu mir holen, damit auch ihr dort seid, wo ich bin“ (Joh 14,3).

Mit diesen Gedanken, liebe Schwestern und Brüder, möchte ich Ihnen ein wenig helfen, sich so gut es jedem möglich ist, vorzubereiten, und zwar auf die Ankunft „Desjenigen, der ist, der war und der kommt, des Allmächtigen!“

Ich wünsche mir, dass für uns alle diese wertvolle Zeit der Erwartung eine segensreiche Zeit wird, damit wir Ihm „ohne Makel und Fehler“ (2 Petr 3) begegnen und damit wir frohen Herzens und heiteren Gemütes diesen Feiertag der Geburt Christi begehen können! Ein frohes und gesegnetes neues Kirchenjahr.

Pax et bonum
wünscht Ihnen

Ihr P. Josip Bebić, Delegat

Religiöse Erziehung als Hilfe zur Menschenwerdung

Ana Sr. Thea Filipović, „Religiöse Erziehung als Hilfe zur Menschenwerdung. Eine Untersuchung zur Religionspädagogik Adolf Exelers (1926–1983)“, „dialogverlag“, Münster 2004

Viele von uns haben gewiß eine religiöse Erziehung empfangen, die für sie eine entscheidende Hilfe zur Verwirklichung des Menschseins wurde. Andere erlebten dagegen die verhängnisvolle Zwierspalt zwischen ihrer menschlichen und ihrer religiösen Reifung. Für viele ließ eine durch den christlichen Glauben inspirierte umfassende Förderung des Menschseins zu wünschen übrig. Auf diese Problematik macht ein neulich erschienenes Buch der kroatischen Ordensschwester und Theologin dr. Ana Sr. Thea Filipović aufmerksam. Die Rede ist von der Dissertation, die die nun als Dozentin an der Theologisch-Katechetischen Hochschule in Zadar tätige Autorin vor zwei Jahren an der Salesianischen Päpstlichen Universität in Rom geschrieben hat.

Die zentrale Idee von einer religiösen Erziehung als Hilfe zur Menschenwerdung untersucht die Autorin im Werke des zu früh verstorbenen und seinerzeit führenden, international bekannten und anerkannten deutschen Pastoraltheologen und Religionspädagogen Adolf Exeler (1926–1983). Viele Fehlformen religiöser Erziehung und Sozialisation und die daraus folgenden deformierenden Wirkungen dieser Erziehung waren für A. Exeler Anlaß, sich von diesen bedauerlichen Erscheinungen dezidiert abzusetzen, und sich für eine auf die Förderung des Menschseins des Heranwachsenden bedachte religiöse Erziehung einzusetzen. Der Glaube an die humanisierende Wirkung einer authentischen, auf das gelingende Menschsein bedachten religiösen Erziehung war nach A. Filipović „der Kerngedanke und das Grundanliegen der Religionspädagogik Exelers“. Sie war „die tragende Achse einer Vision, mit der Exeler auf eine Mentalitätsveränderung in der religionspädagogischen Theorie und Praxis seiner Zeit hinarbeitete.“ Diese umfangreiche Studie der kroatischen Religionspädagogin kontextualisiert den religionspädagogischen Ansatz Exelers biographisch und religionspädagogisch, zeigt seine Entstehung

und Entwicklung auf und bringt sein Profil systematisierend ans Licht, damit aufgrund einer derart differenzierten Zusammenschau die volle und bleibende Bedeutung der programmatischen Vision Exelers zum Vorschein kommen kann.

Die Autorin zeigt, wie Exeler das Inkarnationsprinzip im Blick auf eine umfassende Förderung des Menschseins neufokussiert, und wie er verschiedene Anregungen in sein Konzept aufnimmt. „Die Relevanz des theologischen Denkhorizontes für reli-

Viele pastoral und religionspädagogisch tätige Menschen in unseren Gemeinden sowie diejenigen, die sich um die genannte Problematik interessieren, können in diesem Buch hervorragende Impulse für ihre Arbeit finden.

giöse Erziehung und Glaubensvermittlung, die anthropologische Orientierung und die pastorale Integration der Katechese, die Entdeckung der sozialen Dimension des Glaubens und der Einheit von Theologie und Leben in den neuen Formen pastoraler und gemeindlicher Praxis der 'jungen' Kirchen Lateinamerikas, Afrikas und Asiens“ sind nur einige jener Impulse, die Adolf Exeler aus seinen Begegnungen mit verschiedenen Kontexten, Lebensbereichen, theologischen und pädagogischen Fachdisziplinen in sein Konzept aufnimmt, und die seine Denkhorizonte erweitert haben. In seinem religionspädagogischen Konzept gehören der individuelle und der soziale Aspekt des Menschseins und Menschwerdens eng zusammen. Der humanisierende Impuls des christlichen Glaubens bezieht sich auf beide dieser Dimensionen. Der Glaube als personales Verhältnis zu Gott und der Glaube „in seiner inhaltlichen Artikulation, immer neu befragt und interpretiert aufgrund des Zusammenhangs mit den Wandlungen im Leben des Einzelnen und der Gesellschaft“ bleiben für jede Form der christlich inspirierten religiösen Erziehung und Bildung relevant.

Auf die bleibende Bedeutung des Gedankengutes von A. Exeler weist die Autorin unter anderem mit folgenden Worten hin: „Adolf Exeler kämpfte zeitlebens gegen eine Deformation des Menschen durch eine falsche religiöse Erziehung, gegen eine Trennung von Leben und Glauben durch schlechte oder falsche oder verkürzende Theologie. Er litt unter einer dem säkularen Leben und seinen Aufgaben und Orientierungsbedürfnissen sich entfremdenden Kirche und unter einer fortgesetzten Entmündigung der Getauften. Diese Fronten, an denen Exeler kämpfte und die bleiben des Anliegen seiner pastoraltheologischen und religionspädagogischen Arbeit sind, haben nichts an Aktualität verloren. Er hat Fragen aufgeworfen und auf Probleme hingewiesen, die einer intensiveren Beschäftigung bedürfen. Exeler ist vor allem in seinem Fragen und im Konfrontieren der Fragen mit den Gegebenheiten kreativ.“

Viele pastoral und religionspädagogisch tätige Menschen in unseren Gemeinden sowie diejenigen, die sich um die genannte Problematik interessieren, können in diesem Buch hervorragende Impulse für ihre Arbeit finden. Mehrere Kapitel dieses sehr interessanten und trotz wissenschaftlicher Präzision gut lesbaren Werkes können unsere Denk- und Fragehorizonte erweitern und zu einem tieferen Verständnis der gegenwärtigen religionspädagogischen Geschichte und Gegenwart beitragen.

Das Buch von Sr. Thea Ana Filipović, Religiöse Erziehung als Hilfe zur Menschenwerdung. Eine Untersuchung zur Religionspädagogik Adolf Exelers (1926–1983), ist im dialogverlag, Münster 2004 erschienen, umfasst 720 Seiten (mit festem Einband) und kostet € 48,-. Es kann an der folgenden Adresse bestellt werden: dialogverlag GmbH, Postfach 4320, 48024 Münster; die Postschrift: Breul 27, 48143 Münster oder per E-mail:

thier-hinse@dialogverlag.de ■

AUSSTELLUNG IN FRANKFURT AM MAIN

Kroatische Naive Malerei

Am Mittwoch, dem 10. November wurde die Ausstellung von Zlatko Štrfiček (kroatische Naive Malerei) in Victor-Gollancz-Haus, Eingangshalle (Interkulturelles-Altenhilfenzentrum, Kurmainzer Str.91) in Frankfurt eröffnet. (Die Ausstellung ist ab dem 10. November 2004 bis 15. Januar 2005 täglich von 9 bis 19 Uhr geöffnet. Information: Sozialdienst, Herr Spangenberg Tel. 069 29 98 07-421 u. Frau Stolnik 069 29 98 07-459)

Zlatko Štrfiček stammt aus einer einfachen Bauernfamilie und wurde in Hlebina (Kroatien) im Jahre 1953 geboren. Er begann schon in seiner frühen Jugend an zu malen, seine ersten Werke entstanden im Jahre 1968. Schon im darauffolgenden Jahr stellte er seine Werke, mit einigen anderen Malern der Naive, in Slowenien aus.

Zlatko Štrfiček ist Mitglied der bekannten Schule der Naiven Malerei aus Hlebina. In Öltechnik malt er auf Glas und Leinen, er greift jedoch gerne auch zur Kreide, Pastell oder Aquarellfarben.

Er ist Mitglied der Künstlergruppe „Podravka 72“, sowie auch Vereinsmitglied der Maler und Bildhauer aus Hlebina. Er organisiert und leitet eine humanitäre Künstlervereinigung und kümmert sich aktiv um Spenden für die Krebsstiftung seiner Region.

Štrfiček arbeitet bei einem bekannten kroatischen Hersteller für Medikamente und Kosmetik (Belupo).

Bis heute hat Štrfiček an mehr als 200 gemeinschaftlichen Ausstellungen, im In und Ausland, aktiv teilgenommen. Die wichtigsten Orte waren; Zagreb, Dubrovnik, Opatija, Crikvenica, Knin, Vinkovci, Ilok, Hlebina, Ptuj, Trebinje, Slovenska Bistrica, Udine, Duisburg...

Selbständige Ausstellungen hatte Zlatko Štrfiček in Milano, Torino, Grenchen, Eschalen, Offenbach, Frankfurt, Koprivnica, Osijek, Ludbreg, Đurđevac, Pula, Peteranec und in Zagreb.

Er lebt und arbeitet in Koprivnica (Kroatien).

Zlatko Štrfiček: „Die Angler“, Öl auf Leinen

Zlatko Štrfiček äußert mit seinen Blumenbildern die Stilart der Reinheit und der Genauigkeit. Jedes Detail, jedes Blättchen ist sichtbar, doch die Blume an sich, verliert nie ihre vordergründige Stellung. Auch bei den Landschaftsporträts bringt die Tiefe den Bildern Reinheit. Sie ermöglicht uns einen Spaziergang durch Raum und Zeit. Štrfiček hat die Schönheit der Landschaft sich zu eigen gemacht, tief sitzt bei ihm das Verständnis für die Besonderheit der Umgebung. Erinnerungen kreuzen sich mit Ereignissen der Gegenwart, allgemeine Dinge mit Einzelheiten, ebenso realistische Ereignisse mit Symbolischen.

Štrfiček bleibt hauptsächlich ein detailgetreuer und aufmerksamer Maler, er genießt seine Bilder und bleibt seinen heimatlichen Motiven treu. Das Spiel seiner Hand, die verschiedenen Techniken des Bildaufbaus sind diverse Möglichkeiten in denen Štrfiček sich selbst darstellt. Er übermittelt uns das Gesehene oder Geschehene als wären es Momentaufnahmen, ohne uns die anwesende Schönheit vorzuenthalten.

Sein großes Talent ermöglicht ihm auch ein Spiel mit seiner malerischen Kreativität. Mit den blauen Tönen bringt er uns zum Innehalten und Meditieren, und mit der breitgefächerten Farbpalette lässt er uns den Puls des Lebens spüren.

Stanko Špoljarić

Zlatko Štrfiček testet und geht mit seinen Werken immer bis an die Grenzen seiner Möglichkeiten. Dieses macht ihn zum gleichberechtigten Mitglied mit anderen begabten Malern der Podravina. Der Glanz und die Metapher der idyllischen Welt zeichnen sich auch in seinen Bildern ab, wahrscheinlich entstanden im Traum aus einem typischen Buch der Podravina, voll von Mythen und Legenden mit glücklichem Ende. Diese faszinierende Idylle und das Übernatürliche finden wir auch in seinen sichersten Kunstwerken. Sie lässt uns daran zweifeln, ob dies Traum oder Wirklichkeit ist. Der Künstler bemüht sich jedoch nicht sonderlich uns dieses zu erklären, er gibt uns auch keine Antworten auf unsere Fragen. Jedem von uns bleibt es selbst überlassen, das Bild auf sich wirken zu lassen, und zu versuchen es auch außerhalb von räumlichen Dimensionen zu spüren.

Diejenigen, die dem Alltag nicht so leicht entfliehen können, werden in Štrfičeks Bildern viele bekannte Szenen wiederfinden. Doch Sie werden wegen ihrer oberflächlichen, farbblinden Betrachtungsweise, auch die Schönheit übersehen. Sie haben nie Zeit sich um die Entwicklung eines Farbfilmes zu kümmern. Die Farbe des Flusses hat Sie nie interessiert, und erst recht nicht sein Geruch, seine Kraft oder gar sein Sinn. Für diese Menschen ist ein Fluss nur ein Fluss, der in eine Richtung fließt...

Štrfičeks Bilder beinhalten zwar uns auch bekannte Themen und Motive, sie sind jedoch weit interessanter und geheimnisvoller dargestellt. Die Realität liegt recht weit entfernt, einprägsam ist die Kraft, die Farbe, die Vitalität...

Jedes Bild ist ein Prüfstein, in dem der Autor die ganze Palette seiner Emotionen und seines Optimismus darstellt, um uns die kalte Wirklichkeit vorzuenthalten.

Zvonko Penović

ZAGREB

Započela priprava mladih Zagrebačke nadbiskupije za XX. svjetski dan mladih u Kölnu

Molitvenim bdjenjem mladih u petak 15. listopada u crkvi Navještenja Blažene Djevice Marije u Velikoj Gorici započele su pripreme mladih Zagrebačke nadbiskupije za XX. svjetski dan mladih u Kölnu 2005. godine. Inicijativu za susret dali su sami mladi koji su se odlučili jednom mjesečno u nekoj od crkava Zagreba ili okolice prirediti bdjenje i na taj se način odazvati pozivu pape Ivana Pavla II. koji ih je u svojoj poruci za XX. svjetski dan mladih potaknuo da

se ne brinu samo o praktičnoj organizaciji Svjetskog dana mladih, nego da prije svega vode računa o duhovnoj pripravi, u ozračju vjere i osluškivanja Riječi Božje. Prvi molitveni susret pripremili su mladi iz triju velikogoričkih župa: Navještenja BDM, sv. Petra i Pavla i bl. Alojzija Stepinca, zajedno s župnim vikarom Draženom Hladuvkom te ostalim svećenicima. Molitveno bdjenje započelo je čitanjem dijelova Papine poruke za susret u Kölnu, a uz izloženo Presveto,

uz pjesmu i meditativne tekstove oko 200 mladih razmišljalo je o „putovanju“ koje nije vezano samo uz putovanje u Köln, već i uz životno putovanje. Nakon molitvenog susreta mladi su se družili u prostorijama pastoralnog centra „Nazaret“ župe Navještenja BDM. Kako je već ranije dogovoreno, susreti mladih Zagrebačke nadbiskupije za XX. svjetski dan mladih u Kölnu događat će se svakog trećeg petka u mjesecu.

IKA

KOBLENZ

U znaku župnikovih obljetnica

U nedjelju 17. listopada crkva sv. Franje u Koblenzu bila je ispunjena do posljednjeg mjesta. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je varaždinski biskup mons. Marko Culej, u povodu 40. obljetnice svećeništva i 33. obljetnice župne službe u Koblenzu mons. Alojzija Petrovića. U koncelebraciji su još bili prof. Josip Sabol i preč. Mirko Totović. Misijski gazbenici su pjevanjem i sviranjem dali poseban biljeg, a isto tako i ministranti i mladež obučena u narodne nošnje.

Biskup Marko Culej dragi je gost ovdašnjih Hrvata i uvijek dobro došao, a i on sam rado dolazi u ovaj grad, a ovoga je puta zahvalio svima. U prigodnoj je propovijedi govorio o životu izvan domovine. „Svi ste vi ovdje došli iz razno raznih razloga. Mnogi su mislili nešto zaraditi i brzo se vratiti natrag domu svome. Ispalo je drugačije. Mnogi su ovdje i više od 30 godina. Raste već treća generacija, ali kako se vidi ni oni neće zaboraviti tko su i gdje pripadaju. Zato imaju zasluge roditelji, ali i naše misije su odigrale veliku ulogu. I vaš župnik Alojzije Petrović bio je s vama u ovoj misiji 33 godine. Njegova je velika zasluga što ste ostali vjerni Bogu, Crkvi i Hrvatskoj grudi“, rekao je između ostalog biskup Culej. Nakon mise u dvorani je upriličeno slavlje. Mnogi su slavljeniku uručili darove zahvalnosti za sve što je učinio za njih i njihovu djecu. U ime župnog vijeća obratio se Ivica Galić, u ime mladih folklorša Vesna Vrdoljak, u ime ogranka HDZ-a Jakov Vranković, a dar je predao Krno Šimović. Posebno je bio

Mons. Petrović pozdravlja nazočne i goste

dirljiv dar od ministranata kojeg je predala Anica Ljubičić koja je kazala: „Nekima od nas su i roditelji rođeni u ovom gradu bili ministranti i čitači na misama, a danas na njihovo zadovoljstvo to čine njihova djeca.“

Prof. Josip Sabol predstavio je knjigu mons. Petrovića „33 godine u dijaspori“, objavljenu u „Glasu Konci-

la“, a predstavlja vrijedno svjedočanstvo života i djelovanja Hrvata katolika u Koblenzu i okolici na ponos cijele Crkve u Hrvata. Mons. Petrović zahvalio je svima na darovima i lijepim riječima, a onima koji su njemu i misiji uvijek bili pri ruci poklonio je knjigu s posvetom.

Tekst i snimka: Jakov Vranković

OBAVIJESTI

Nove adrese:

Caritasverband Bremen Bremen e.V. se od 2. 12. 2004. nalazi na novoj adresi koja glasi: Georg-Gröning-Str. 55, D-28209 Bremen; tel. (0421) 33 57 30; (0421) 33 57 31 04; fax. (0421) 33 57 31 80, E-mail: m.zaric@caritas-bremen.de; internet stranica: www.caritas-bremen.de

Hrvatska katolička zajednica Srca Isusova u Tuttlingenu odnedavno se nalazi na novoj adresi:

Uhland Str. 3, 78532 Tuttlingen;
tel. (07461) 83 98; fax. (07461) 29 79.

Obavijesti se još mogu dobiti radnim danom prije podne u Župnom uredu u Nendingenu; tel. (07461) 24 02; fax. (07461) 16 43 12.

WIESBADEN

Dušobrižništvo djece i majki

U centru Hrvatske katoličke misije u Wiesbadenu „Kardinal Franjo Kuharić“ svakoga se utorka okupljaju mlade majke s predškolskom djecom.

Radi se o načinu suvremenog dušobrižničkog djelovanja u toj hrvatskoj katoličkoj misiji, koje je započelo prije nekoliko mjeseci. Voditeljice su misijska tajnica Dijana Črljenec i pastoralna suradnica s. Auksilija Milić. Za vrijeme zajedničkoga druženja, majke izmjenjuju životna iskustva, a djeca se međusobno igraju. Često njihove majke donesu i kolače, a u priručnoj kuhinji same pripreme

kavu. U tom im radu, velikodušnu pomoć pruža i župnik dr. fra Ante Bilokapić.

Branko-Berislav Nikić

GÖPPINGEN

Seminar za angažirane vjernike

Početkom školske godine, kroz dugi niz godina, u Hrvatskoj katoličkoj misiji Güppingen, održavali su se jednom godišnje obiteljski seminari, na kojima su se okupljali aktivniji članovi misije, članovi crkvenog vijeća, čitači, djelatnici pričešti, članovi zbora i drugi. Tako je bilo i ove godine. U obližnjoj biskupijskoj kući za susrete „Jugend-

haus“ u Warnau od 24. do 26. rujna održan je seminar o temi „Naša angažiranost u novoj evangelizaciji“. Seminar je vodio voditelj misije fra Ivan Gavran. Kazao je kako je tema aktualna stoga jer se naša zapadna civilizacija koja je izgrađena upravo na kršćanskim temeljima nalazi u ozbiljnim poteškoćama. One se očituju u

negativnim tendencijama u današnjem svijetu, a to su velike nadolazeće seobe naroda, ugrožene kršćanske vrednote, pad nataliteta, razarajuće djelovanje tzv. kulturne revolucije, podmukli rat protiv vjerskih i nacionalnih vrijednosti, rat protiv obitelji kao institucije, međunarodni terorizam, asimilacija, nemoral i sl. „Javlja se mnoštvo kriznih tema koje neki iščitavaju kao kraj civilizacije u kojoj smo rođeni, odgojeni i odrasli. U takvom okruženju nema mjesta pesimizmu i apatiji, već se trebamo odazvati zovu Crkve i pape Ivana Pavla II., te angažirati sve naše kršćanske i ljudske sile na planu nove evangelizacije naše dekristijanizirane sredine.“ Na seminaru je isticano kako obitelj kao temelj zapadne kršćanske civilizacije treba štiti, širiti, njegovati i poticati, te će se tako stvarati novi kršćanski putokazi za naše doba i naše mlade. **Ivan Gavran**

BERLIN

Savez hrvatskih društava

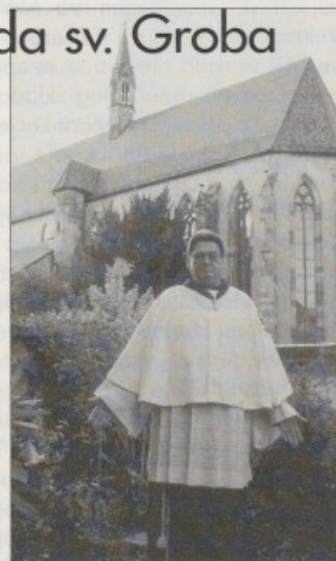
U nedjelju 19. rujna u Hrvatskome katoličkom centru u Berlinu osnovan je Savez hrvatskih društava Berlina e. V. Osnivačkoj skupštini nazočili su članovi udruga koje osnivaju savez, a za to je bilo potrebno sedam društava koja su registrirana na berlinskom sudu. Njima se mogu pridružiti i ostala hrvatska društva koja nisu registrirana, ali pri sudskom registriranju mora biti najmanje sedam registriranih kao e. V. U Savezu su: KK „Croatia“, berlinska podružnica HDZ-a, Hrvatska dopunska nastava, Udruga hrvatskih novinara u Njemačkoj, Zavičajni klub „Brodani“, Zajednica berlinskih ugostitelja i Hrvatska zajednica.

Željko Cerić

Još jedan vitez Reda sv. Groba

Poštovano Uredništvo!

Ponajprije bih se zahvalio za lijepe časopis „Živa zajednica“. Čitajući nalazim dopis Ane-Marije Dragović koja izvještava o hrvatskim vitezovima Reda sv. Groba u kojem kaže: „... no trenutno su mons. Biletić i mr. Zovko po svemu sudeći jedini hrvatski vitezovi Reda sv. Groba“. E, nisu! U rang viteza sam imenovan 20. svibnja 1995. u Trieru i pripadam komturu Speyer-Kaiserlautern. Ovdje Vam saljem sliku s našom crkvom u Landau/Pfalz. Pripadam Franjevačkom redu i Provinciji sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu. Franjevci već više od trideset godina pastoralno djeluju na njemačkoj župi ovdje u Landau. Mir i dobro!

O. Mario Crvenka

AUGSBURG

Svečano primanje ministranata

Po prvi put u svom 34-godišnjem postojanju Hrvatska katolička zajednica u Augsburgu je u nedjelju 24. listopada na sv. misi u crkvi sv. Moritza doživjela jednu novinu, a to je svečano primanje novih ministranata u ministrantsku službu. Misijska je istina uvijek imala vrijedne i vjerne poslužitelje kod oltara. Da bi se dala što veća važnost ministrantskoj službi i kao poticaj budućim naraštajima, voditelj misije fra Ivan Prusina je ove godine na svečan način uveo devet novih ministranata u ministrantsku službu. Istaknuo je važnost te službe rekavši kako je sv. misa siromašnija ako uz

svećenika na oltaru nema ministranata, što je posebno uočljivo za vrijeme ljetnih školskih praznika. Uz molitvu i blagoslov podijelio im je kao vidljivi znak ministrantske službe lančić s križem i Bibliju. Svi su oni već ministrali, ali ovom svečanošću pred prepunom crkvom su na poseban način uvedeni u službu. Stoga zaslužuju pohvalu i potporu misijskih suradnika i cijele zajednice jer je i puku, a posebno roditeljima milo kada na oltaru uz svećenika vide mlade koji su naša budućnost. Evo imena novih ministranata: Josip Brzović, Mate Brzović, Nikolina Čaleta, Ana Izabela Grgić, Kristina Ivanović, Franciska Spajić, Mijo Stanić, Ivana Titlić i Filip Tomčić. Pošto su većina njih i u dječjem zboru, na koncu sv. mise otpjevali su dvije pjesme M. Martinjaka „Ovo srce“ i „Isuse Kriste“ s kojima su nedavno nastupili na smotri dječjih zborova u Rüsselsheimu.

Niko Radat

Voditelj misije o. Prusina, s. Verena, devetero novih ministranata i troje koji se pripremaju

SINDELFINGEN

Dobrotvorni koncert Olivera Dragojevića

Pred više od dvije tisuće posjetitelja koji su se okupili u subotu 6. studenoga u Kongresnom centru Stadthalle u Sindelfingenu Oliver Dragojević održao je dobrotvorni koncert, na kojemu je prikupljeno pet i pol tisuća eura za dovršetak Doma za djecu s teškoćama u razvoju u Solinu. Koncert je organizirala HKM Sindelfingen i Glazbena agencija Rokaro Numen. U pozdravnom je govoru voditelj HKM Sindelfingen fra Marinko Vukman podsjetio na Oliverove hitove koji se rado pjevaju te se spomenuo nedavno preminulog skladatelja Zdenka Runjića. Fra Marinko je poručio: „Vi koji ste došli ovdje, prenesite i svojim s kojima živite, s kojima surađujete, a vuku hrvatske korijene, da se na hrvatskim skupovima bilo obiteljskim ili širim pjevaju hrvatske pjesme. Hrvatsku pjesmu doživljavamo kao svoj zavičaj, njemu pjevamo, njime se dičimo. Mladi, pokažite da svoje volite, njime se ponosite, a da tude cijenite!“ Dodao je kako Runjić, Oliver i drugi koji su se borili i bore se za hrvatsku skladbu zaslužuju svaku hvalu. „Zadužili su nas i sljedeće naraštaje da njihove pjesme pjevamo, pjesme koje su iznikle iz hrvatskog naroda, koje stvara hrvatski narod vođen vrhunskim glazbenicima“,

Oliver i Zbor mladih HKM Sindelfingen izvode pjesmu „Vjeruj u ljubav“

istaknuo je fra Marinko. Komentirajući da će živjeti hrvatska pjesma dok je Olivera i njemu sličnih, fra Marinko je, citirajući riječi pjesnika Antuna Branka Šimića „Za život nije, za pokoj nije, cvijet što nema korijena“, potaknuo okupljene, posebno mlade da budu „cvijet s korijenom“ i ponos svojega naroda. Oliverove hitove su zajedno s njim do ranih jutarnjih sati pjevali svi u dvorani, a idejni začetnik koncerta fra Marinko je sa zadovoljstvom zaključio da je to bila nezaboravna večer i da takvo raspolo-

ženje može stvoriti samo Oliverova umjetnička i ljudska veličina.

Prigodni je program pred dolazak Olivera na scenu obilježio zapažen nastup Folklorne skupine HKM Sindelfingen koja je otplesala Splitski ples u koreografiji Ivice Šepovića uz misijsku Skupinu suvremenog plesa Jasmine Junković. Pred Oliverov nastup i u stanci uspješno je sve zabavljao omiljenim Thomsonovim pjesma ovdašnji pjevač Čupo sa svojom skupinom „V.I.V.A. Plus“.

IKa/B.L.

Tadijanovićeva zahvala Hrvatima u svijetu

Veliki hrvatski pjesnik akademik Dragutin Tadijanović ovih je dana proslavio 99. rođendan te je tako najstariji živući hrvatski pjesnik i književnik. Rođen je 4. studenoga 1905. godine u Rastušju kod Slavonskog Broda. Objavio je brojne knjige poezije i proze te je uredio i redigirao veliki broj izdanja izabranih i sabranih djela hrvatskih pisaca. Zagrebački pomoćni biskup Josip Mrzljak čestitao je 4. studenoga u ime Zagrebačke nadbiskupije i kardinala Josipa Bozanića 99. rođendan pjesniku Tadijanoviću. Na svečanoj proslavi u palači Dverce u Zagrebu biskup Mrzljak podsjetio je kako Tadijanović u jednom danu zapravo slavi trostruko slavlje: rođendan, imendan i krsni dan. Spomenuo

je i njegova nebeskog zaštitnika sv. Karla Boromejskog, koji je bio jedan od najvećih i najmudrijih ljudi svoga vremena te istaknuo da nešto od toga baštini i akademik Tadijanović koji nosi njegovo ime. Biskup Mrzljak pjesniku je darovao maketu zagrebačke katedrale.

Tadijanović je primio i mnoge čestitke iz inozemstva i to od pojedinaца, obitelji, društava i zajednica. „Javili su mi se čestitari iz Njemačke, Švicarske, Amerike. To nisu bile samo formalne čestitke. Ljudi su se raspitivali o mome životu, a neki nisu znali da je ovog proljeća umrla moja supruga Jela, koja mi je bila žena i prijateljica, a znao sam reći i tajnica i blagajnica. Stvarao sam uz njezinu

potporu i razumijevanje. Drago mi je što i djeca iz hrvatskih obitelji u svijetu čitaju moje knjige kao lektiru“, kazao je Dragutin Tadijanović koji je ujedno zahvalio Hrvatima u svijetu na rođendanskim čestitkama. **IKA/M.S.**

SINDELFINGEN

Održana duhovna obnova

Od 31. listopada do 1. studenoga u Hrvatskoj katoličkoj misiji Sindelfingen održana je duhovna obnova o temi „Živi kalež — Euharistija u mom životu“, a predvodio ju je o. Wili Klein, Švicarac (izvršno govori hrvatski) misionar Krvi Kristove. Papa je sredinom listopada svečano otpočeo godinu Euharistije i želja je pastoralnih djelatnika da se misijska zajednica svom dušom uključi u tu tako važnu stvarnost za vjernički život. U punoj dvorani HKM Sindelfingen duhovna obnova je započela molitvom, nakon koje je o. Wili održao predavanje o temi „Euharistija — hrana na putu“. Vjernici su sa zanimanjem pratili izlaganja o. Wilia koji je govorio sa zanosom i iz vlastitog iskustva karizme Krvi Kristove. Posebno je istaknuo kako bez hrane ne možemo živjeti. „Oko euharistijskog stola obnavl-

jamo svoj identitet zajednice. Euharistija nas podsjeća na to tko smo i na vrednote koje su važne za nas.“ Isusov poziv „Ovo činite meni na spomen“, označuje naše poslanje, naš životni program. Nakon predavanja razvio se razgovor, a to je bio ponajbolji pokazatelj da su sudionici pozorno pratili predavanje. Druženje je nastavljeno „oko misijskog stola“ uz domaće specijalitete. Sve do u sitne sate o. Wili je bio na raspolaganju vjernicima koji su željeli razgovor ili ispovijed. Drugi dan duhovne obnove u jutarnjim satima započela je sa sv. ispovijedi sve do podnevnog misnog slavlja u crkvi Presvetog Trojstva u Sindelfingenu koju je uz voditelja misije fra Marinka Vukmana predvodio o. Wili. O. Wili je u toj prigodi istaknuo kako je Euharistija

centar našeg kršćanskog života te kako samo s Isusom iz dana u dan postajemo sve odrasliji u svetosti. Također je slavio još jednu sv. misu u filijali Leonberg u popodnevnim satima, a nakon toga u misiji u Sindelfingenu je održao predavanje o temi „Kalež trpljenja i Marija kao živi Kalež“. „Euharistijski kalež ujedinjuje znakove života, trpljenja s Isusovim mukama“, rekao je o. Wili. ■

U SPOMEN

Geza Toth

U Novom Vinodolskom je 28. rujna ove godine od bolesti srca preminuo Geza Toth, koji je rođen 17. ožujka 1933. u Novom Sadu. Bio je mađarske nacionalnosti. Za njega se može reći da je bio čovjek rada i u društvu veoma ugodan. Kao Mađar bio je primjerom mnogim Hrvatima s kojima se zajedno okupljao na misna slavlja u HKM Hanau. Uvijek je bio vedar i raspoložen bilo u crkvenoj ili društvenoj zajednici. Pokopan je uz nazočnost velikoga broja prijatelja i poznanika u Hanau 7. listopada. **M. K.**

Sudionike obnove i voditelja o. Wilia pozdravio je o. Vukman

MARKO BOŠKOVIĆ, iz knjige „Pod srušenim krovovima“, HKD „Napredak“ — Podr. Kiseljak, Kiseljak, 2003.

Nova leksikologija

Sve je raskrovljeno i
razsvodeno i
raspodeno.
Rascementirano.
Zakrvavljeno.
I kamen se
začuden
ponovno skamenio.
Od uspomena ni znakova nema!

Višestoljetni prah predaka

Starčeva drhtava ruka
prebira
višestoljetni prah predaka,
u njemu
iskru života
tražil

Izgubljeni u vremenu

Urasla mi je u srce
kamen gruda suše,
i usidрила se
u dnu
moje duše.

Iščašeno vrijeme
okreće se i
gleda
otkuda vjetar puše.

Oslonjenima
na vrijeme
prazne bisage se
ruše.

Rekvijem krvavih svitanja

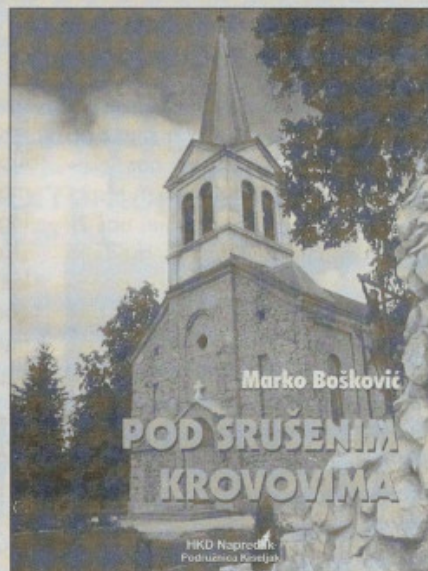
Tko je skrivio što vjetar čuvar
doma moga
noćima nije mirno bdio?! I
pjetlić
nije najavio
plave zore?!
Gorko je cvilio
REKVIJEM
krvavih svitanja!

Nedokučivi zalasci sunca

Duboko sam zagrizao
u tvrdu koru povratka i
sugovornike tražim,
patnike i
suputnike svoje.

Sada se oslikavaju fasade.

Okna se zrcale na suncu!
U domovima zjapi samoća.
Ja bdijem nad zgarištem svojim,
dok drugi o sreći sanjaju,
u dalekim i
nedokučivim zalascima sunca!

Dom i requiem za Rudija — Prva pjesma

Bože moj,
otkuda to:
bršljanove grane
kitile su dovratnik
doma moga i
božićnicu, u
blagdane mira!
Gledao sam susjeda Adama
kako doziva svoju Evu,
da u bašti beru plodove!
Bože moj, Bože moj!
Sanjam
da sam u starom
domu svome!

Kad se suze vrate izvoru svome

O, kako je bolno
kad se suze vrate
izvoru svome i
ponovo teku u
nezaborav svoj!

Granate su padale jecali su oblaci

Umjesto zvijezda
granate su padale!
Na sidrima zvjezdanim
smiješile su se zvijezde!
Jecali su
oblaci!

Amen

Supruzi Milici

Vega zvijezda
trideset i tri puta
sjajnija od sunca
imala je tvoje lice
dok smo te ispraćali
na vječni počinak
Amen!

Meteori su te prepoznali
u dvorima rajskim
dok su anđeli pjevali
rekvijem vijornih svitanja
Amen.

Na Latinskoj čupriji
uplašene srne
gledale su:
otkuda mrtve vode nadolaze?!
Amen!

Meteori su mijenjali
svoju putanju
i ja sam čuo
tvoju vapijuću molitvu
za spas našega grada
dok su zvijezde svoj sjaj
nastanjivale
u naš razrušeni dom
Amen!

Na Latinskoj čupriji
plakale su ranjene srne
REKVIJEM mrtvih svitanja
Amen!
Amen!
Amen!

Uvijek na putu

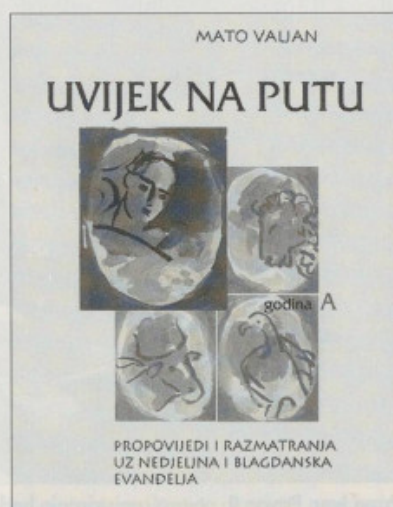
Mato Valjan, „Uvijek na putu“, propovijedi i razmatranja uz nedjeljna i blagdanska Evanđelja — godina A, Hrvatska katolička misija Giessen i Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije — Visoko, Zagreb, 2004., 212 str.

Nedavno je objavljena knjiga propovijedi i razmatranja uz nedjeljna i blagdanska Evanđelja za godinu A stalnoga đakona u HKM Giessen, u Njemačkoj, Mato Valjana pod nazivom „Uvijek na putu“. Kao što je Crkva kao narod Božji uvijek na putu, tako je i đakon Valjan zajedno sa svojim propovijedima na putu dubljeg poniranja u tajnu Božje riječi. Valjanove su propovijedi lišene nestvarnih zanosa i sladunjavog iščitavanja često nepogođene poruke, a još manje blijedog moraliziranja i površnog ponavljanja ionako već dobro poznatih evanđeoskih mjesta. One su prije svega domišljati navještaj Božje riječi u aktualizaciji konkretne situacije i vremena. Pritom je Valjan ne samo službenik koji dugina tumači Božju riječ, već i onaj koji i sam kao vjernik stoji zatečen pred tom istom riječju, često priznajući kako i sam često ne nalazi dovoljno jasne odgovore.

Temeljeći svoj odnos prema Božjoj riječi upravo na toj matrici, u mogućnosti je bolje razumjeti i one kojima se obraća. Na nekim mjestima se i prepire s Bogom jer je u pojedinim situacijama „tvrd“ i ustrajan na provođenju svoga zakona. Đakon Valjan je u svom govoru okrenut aktualnoj teološkoj misli i aktualnim životnim situacijama u kojima se nalaze oni kojima se obraća. Najprije potiče sebe, a onda i druge na više otvorenosti i realnijeg prihvaćanja podjednako i sebe i drugih.

Knjiga Valjanovih propovijedi i meditacija došla je kao osvježenje u ovom vremenu inflacije različitih ponuda knjiga bez sadržaja, govora bez težine, od čega nije pošteđen ni crkveni prostor. Ona može biti od posebne važnosti pastoralnim djelatnicima, poglavito klericima koji će u njoj moći pronaći obilje sadržaja i vrsnih primjera za zauzetiju propovjedničku pripravu, a svima drugima pokušat će pomoći da u dubini svoga srca, duha i uma pronađu jasnije putove koji vode do Spasitelja i njegove Radosne vijesti.

U jednoj svojoj propovijedi đakon Valjan kaže: „Vjera u uskrsnuće niti za Tomu tada niti za nas sada nije jednostavna. Moralo se nešto dogoditi izvana, Bog je morao intervenirati, morao je posebno podariti uvid kako bi se moglo prihvatiti da Isusova smrt na križu nije bio defini-

tivni svršetak njegova života. Toma bi vjerojatno ostao do kraja nevjernik, da Isus nije preuzeo inicijativu, da mu se nije još jedanput ukazao. Toma je imao sreću. I izraz te sreće sažeo je u uskliku: 'Gospodin moj i Bog moj!' Ali, kako je s drugim Tomama, posebno našim modernim Tomama? Što je s modernim ljudima koji kažu: 'Ne osjetim li osobno isusa, ne mogu vjerovati!' Kako stoji s modernim sumnjivcima koji kažu da ne mogu vjerovati ono što nije dokazano i sve što nije dokazano nije za vjerovati? Tko i kako će uvjeriti nevjerne Tome? Svi mi, vjerujem, slutimo odgovor. Da bi danas ljudi našli put do vjere, potreban je Krist i potrebno je naše kršćansko svjedočanstvo, htjeli mi to ili ne. Prošla su vremena, o kojima Evanđelje izvješćuje. prošla su vremena kad je Isus tjelesno hodao zemljom, kad je ulazio kroz zidove, kad je dopuštao da mu se rane opipaju. Na taj će način jedva tko danas doći do vjere. Drugim ljudima pokazati put do vjere, nevjernom Tomi našega vremena, to je postala naša zadaća.

Ali, ako biste sada upitali, kako to posve praktično izgleda, kako možemo pridobiti ljude da vjeruju u Isusa Krista, onda vam mogu dati samo jedina savjeta. Ne gledajte, molim vas, sada na mene. U ovom trenutku ja da- jem možda najslabiji primjer kako se može pomoći čovjeku koji sumnja da dođe do vjere, jer, govoriti, propovijedati, i još s pripravom, to je najslabiji način da bi se nekoga uvjerilo. Riječi i govori mogu nagovarati, ali uvjeriti — to je nešto sasvim drugačije."

U skladu s kvalitetnim sadržajem knjige skladno se uklapa i grafička oprema i crteži akademskog slikara Vladimira Blažanovića. „Moja je želja i nakana da propovijedi potaknu, pobude nove ideje, ohrabre i olakšaju napornu, a opet izazovnu i obvezujuću propovjedničku službu. Propovijedi se možda mogu preuzeti ponekad u cjelosti, ukoliko se netko s njihovom misaonom potkom nađe na istoj valnoj dužini. Ali, nikako se ne bi smjelo dogoditi da se one preuzmu bez prethodnog čitanja evanđeoskog teksta. Nijedna, naime, propovijed ne može zamijeniti nenadomjestivi izravni dijalog između čovjeka i Božje riječi. Vjerujem da će i zainteresirani vjernici, koji se profesionalno ne bave propovijedanjem, naći u ovoj knjizi poticaje za vlastita razmišljanja i odgovore na možda neodgovorena pitanja. U pojedinim propovijedima spomenuti su osobni doživljaji ili iskustva, aktualne natuknice iz života Crkve, politike ili gospodarstva, aluzije na tešku situaciju Domovinskog rata i sl. One se svakako mogu nadomjestiti vlastitim doživljajima i aktualnim primjerima. Velik dio tih aktualnih natuknica mogao se i odstraniti. Međutim, ostavljene su kao 'svjedoci vremena' i kao primjeri prepletenosti vjere i svakodnevnog života na različitim razinama", ističe autor Valjan u predgovoru knjige.

Bilo bi nadasve poželjno da đakon Valjan uskoro dogotovi i objavi zamišljeni ciklus propovijedi i meditacija uz nedjeljna i blagdanska Evanđelja, koji bi obuhvatio i godine B i C.

A. P.

XX. SVJETSKI DAN MLADEŽI

Susrete su stvorili sami mladi

Ulomci iz izvješća nadbiskupa Paula Josefa Cordesa iz Rima o nastanku i povijesnom djelovanju svjetskih susreta mladih

Svjetski susreti mladih ne mogu se više izbrisati iz pontifikata pape Ivana Pavla II. Još više: oni od kraja prošloga stoljeća, kao neodrecivi pastoralni poticaj, imaju čvrsto mjesto u crkvenoj povijesti. Ali oni nisu došli kao grom iz vedra neba. Oni su polako i mukotrpno utrli sebi put u Crkvi te time daju naslutiti da je sam Gospodin njihov začetnik. Njegovi putovi počinju možda banalno, skriveno, skromno i diskretno.

Gdje su ovdje mladi ljudi?

Bilo je to 1982. Tada sam radio u Papinskom vijeću za vjernike laike. Za vrijeme učeničke ekskurzije jednom me u mom rimskom stanu posjetila moja nećakinja s nekoliko kolegica. Stimung među učenicama bio je vrlo loš. „Uvijek samo staro kamenje — gdje su u Rimu mladi ljudi?“

Tako je u Vijeću za laike došla ideja da u Rimu moramo napraviti platformu, na kojoj bi se mladi hodočasnici iz cijelog svijeta mogli susresti s rimskom mladeži. Ta platforma, bili smo uvjereni, treba imati duhovni, a ne zabavni značaj.

Uz brojne poteškoće s crkvenim ustanovama izabrali smo prekrasnu romaničku crkvu „San Lorenzo“ blizu crkve sv. Petra. Morali smo uključiti i samoga Papu, kako bi crkva bila predana našoj namjeni. S novčanim priložima iz Njemačke uspjelo nam je renovirati i izgraditi neke prostore blizu crkve. Sve to nije u Vatikanu naišlo na odobravanje. Papa nam je međutim dao potporu. On je sam slavio euharistiju na dan otvorenja prostore 13. ožujka 1983. posjetivši i podrum našega centra. Ali gdje tražiti mlade, koji bi bili spremni sresti se s hodočascima?

U međuvremenu je u Rimu bilo nekoliko novih duhovnih pokreta. Njihovi članovi bili su spremni dočekivati hodočasnike u centru i družiti se s njima. Mladi svijeta htjeli su u Rimu vidjeti i mlada lica, a ne samo dosadno staro kamenje.

Nešto kasnije počela je Izvanredna Sveta godina 1983./84. Vječni

grad pohodile su sve moguće udruge, savezi, bratovštine i skupine. Jedan od dragovoljnih pomoćnika u centru, Massimo Camisasca, pitao je: „Zašto u ovoj Svetoj godini ne bismo priredili i međunarodni susret mla-

li protiv navodnog oštećivanja gradskih spomenika i parkova.

Usprkos našem neiskustvu s takvom vrstom organiziranja jedne velike manifestacije i unatoč mnogim zaprekama, prvi susret je bio veliki uspjeh.

Slika: WJT GmbH

Papa Ivan Pavao II. otvara registriranje hodočasnika za 20. svjetski dan mladeži u Kölnu

dih?“ Ja sam odgovorio: „Zanimljiva ideja — ali tko će to organizirati?“ Bilo mi je jasno da bi to bio preveliki zalogaj za Vijeće za laike. Moglo bi međutim uspjeti, ako bi se angažirale sve duhovne inicijative, koje surađuju u centru. Pozvali smo ih i borili se za njihovu spremnost — protiv volje pojedinih starijih vođa skupina. Ali, Bogu hvala, usprkos skepticima, novi duhovni pokreti su bili otvoreni za svjež zrak i polet.

Prvi susret — pun pogodak

Što se više bližio prvi svjetski susret mladih, tim više su se pokazivali otpori izvana. Neki biskupi, koje smo pozvali s njihovim mladima, sve su to kritički komentirali. Ondašnji komunistički gradonačelnik Rima povukao je u posljednjem trenutku već izdanu dozvolu, tako da nismo mogli praviti šatorsko naselje u parku „Pineta Sacchetti“, a time nismo mogli osigurati već obećani smještaj. Rimske četvrti bile su protiv svega, opravdavajući se da će im doći mladi nasilnici. Ekolozi i novinari udružili su se i zajedno usta-

Oko 300.000 mladih došlo je na Papin poziv na Cvjetnicu u Rim i na Trgu sv. Petra sudjelovalo u euharistijskom slavlju. I za Rim je to bila prevelika manifestacija. Ali sve je proteklo u redu i miru. Svijet se čudio. Mi smo u Vijeću bili na kraju fizičkih snaga. Pola godine mi smo u glavi imali samo Svjetski susret mladih; sve drugo smo bili ostavili po strani.

Papa je očito mislio posve drugačije. Ukratko prije ljetnog odmora poručio je: „Sljedeću godinu će Ujedinjeni narodi proglasiti godinom mladih. Zar ne bi bilo zgodno pozvati mlade svijeta u Rim?“ Kad smo to čuli, naše se oduševljenje razumljivo zadržalo u granicama. Susret se opet trebao održati na Cvjetnu nedjelju. Mi nismo opet mogli razne mlade pokrete aktivirati samo za taj susret. S druge smo strane morali udovoljiti Papinoj želji. Uskoro se međutim sve pokrenulo. Chiara Lubich, utemeljiteljica fokolara, stavila nam je na raspolaganje sve snage svoga pokreta, tako da smo se mogli pouzdati u uigranu organizaciju. ►

Andeo ustrajnosti

Ako bi se predao, pogledaj oko sebe! Tada ćeš pokraj sebe vidjeti anđela ustrajnosti. On neće uzmaknuti od tebe dok tvoj život ne dobije temelj, postojanje i trajanje.

Mnogi ulaze u novu godinu, započinju novi tjedan ili dan s nekom nakanom. Oduševljeni su knjigom koju su pročitali. Po njoj bi željeli mijenjati svoj život. Slušajući predavanje o tome kako se odnositi prema vremenu i raditi na svojim pogreškama, puni zanosa rade na tome. Ali već nakon kratkog vremena popusti njihov zanos. Teško im je i predaju se. Najednom nestaje zadovoljstvo raditi na sebi. Ne vide uspjeh. Sve skupa nema smisla. Znam da nikada neću uspjeti. Predajući se predaju dio sebe. Ne vjeruju samima sebi. Rezigniraju. I tako se malo-pomalo ušulja osjećaj besmislice. To sve skupa nema smisla. Ostaje sve po starom. Ja se ne mogu izmijeniti. Ne mogu bolje učiniti. Mladi monah bio je ispunjen rezignirajućim mislima „koja je korist posvetiti se zanatu, a ne naučiti ga?“. Praotac Poimen rekao mu je: „Uči zanat kako postati čovjek i prestani jadikovati!“ Andeo ustrajnosti želi te uputiti u to kako ćeš ostati u onomu što si poduzeo. Jedna poslovice glasi: „Put do pakla popločan je dobrim nakanama.“ Ako uvijek iznova poduzimaš nešto, a ne provodiš, tada već sada samom sebi spremaš pakao. Tada tvoj život već sada biva vatra samopredbacivanja i samookrivljavanja koja te ždere. Bez ustrajnosti tvoj život nema postojanja. Njemačka riječ „Dauer“ dolazi od „dura-re“: trajati, ostati, imati postojanje, pružiti se. Ako u poslu radiš bez ustrajnosti, nikada nećeš dobiti čvrsto uporište. Letiš okolo, srčeš sve. Ali ništa ne raste. Nešto postoji samo ako je ukorijenjeno. Sam Isus uspoređuje takve ljude bez

ustrajnosti s kamenitim tlom na koje pada Božja riječ. „Nemaju u sebi korijena, nego su nestalni. Nato, kad dođe nevolja ili progonstvo zbog riječi, smjesta podlegnu“, (Mk 4,17). To vodi k tome da malo-pomalo ništa ne vjeruju. Razmisli zašto ti je poteban anđeo ustrajnosti u narednom vremenu. Možda je to tvoje radno mjesto na kojemu ne ide sve onako kako bi želio. Ostaneš li u tome da se ne predaješ odmah, da stalno ne uvjeravaš sebe kako ništa ne možeš raditi, tada ćeš vidjeti da se situacija na tvome radnom mjestu može promijeniti.

Ako u poslu radiš bez ustrajnosti, nikada nećeš dobiti čvrsto uporište.

Možda je to slabost na kojoj radiš. Možda misliš kako si se često hvatao posla, kako bi svoju naprasitost bolje

zahvatio, ili da svladaš problem jela, ali sve to nije ništa koristilo. Najprije moraš postaviti realne ciljeve, a ne tragati za bilo kakvim iluzijama. Moraš vidjeti što stvarno možeš izmijeniti i jednostavno što je tvoj karakter s kojim se moraš izmiriti. Ako nešto poduzimaš što bi želio izmijeniti tada moraš ostati u tome. Ako ti ne uspije tada se moraš pitati jesi li krivo počeo ili si previše poduzeo. Tada se odluči najprije za skromne ciljeve. Ali ostaj na tome. I vidjet ćeš da se ustrajnost isplati. Andeo ustrajnosti dat će ti osjećaj: moguće je da se u meni nešto promijenilo. Zadovoljstvo je ako ustrajem u toj stvari. Ne smijem se jednostavno predati. Dopusšteno je nešto učiniti. Vjerujem da nisi sam. Ako bi se predao, pogledaj oko sebe! Tada ćeš pokraj sebe vidjeti anđela ustrajnosti. On neće uzmaknuti od tebe dok tvoj život ne dobije temelj, postojanje i trajanje. ■

► Po drugi put je broj sudionika susreta bio neočekivano visok: na završnom bogoslužju pred Lateranskom bazilikom bilo je više od 250.000 ljudi.

Papina potpora i ideja za godišnje susrete mladih

Posve iscrpljen odletio sam u ponedjeljak Velikoga tjedna u Njemačku, kako bih se odmorio i naspavao. Na Uskrsni ponedjeljak gledao sam na televiziji prijenos bogoslužja s Trga sv. Petra. Tada još mladi Papa održao je propovijed koja me oduševila. Ali jedan ulomak propovijedi me uznemirio. Pun poleta Papa je rekao: „Već su dva puta neočekivano, da nevjerojatno mnogo mladi iz cijelog svijeta došli u Rim, kako bi s nama slavili Krista. Takav susret mladih slaviti ćemo ubuduće svake godine.“ Papa je shvatio značenje takvog događaja i tako utemeljio novu praksu u Katoličkoj Crkvi.

Lanac susreta mladih bio je počeo i prošao mnoge zemlje svijeta, sad na

svjetskoj, sad na mjesnoj crkvenoj razini. Buenos Aires, Argentina, stajao je na početku. Slijedile su Sjedinjene Države, Europa i Azija. Izvršni su bili susreti u Parizu i Rimu za vrijeme Svete godine 2000. Apsolutni vrhunac bio je susret na Filipinima s oko četiri milijuna ljudi. Zacijelo još nikada u povijesti ljudskoga roda — tako su pisali onda mediji — nije bilo jednog takvog događaja, u kojem su sudjelovali toliki ljudi, i to dragovoljno i radosno.

Papa se međutim povlači kao osnivač susreta mladih, daje sebi pritom malu ulogu, govoreći: „Nitko nije izmislio susrete mladih. Stvorili su ih sami mladi.“ Koji je to uzor za sve koji rade s mladima! U naraštajima koji dolaze Papa prepoznaje traženje Krista. On osniva ustanovu koja bi mogla biti odgovor na to traženje i ne zadržava plod te inicijative za sebe, nego je vraća mladima.

Zato se susreti mladih moraju slaviti i nastaviti i kad Gospodin Papu

jednom pozove k sebi, koliko god bila velika želja da on bude nazočan na susretu u Kölnu u kolovozu 2005. A povezujuća snaga posebno je opipljiva, kad god se na kraju susreta predaje Križ Svete godine, odnosno Križ Susreta mladih. Papi je naime na početku Izvanredne Svete godine 1983./84. bilo upalo u oči da u crkvi sv. Petra u Rimu nema tako velika i dojmpljiva križa, koji bi oči molitelja privlačio na sebe. Tako je na „Confessio“ postavio dva metra visoki drveni križ. Kad je posljednji put prekoračio Sveta vrata, on je taj križ predao mladima Centra San Lorenzo i istodobno privatno rekao nosačima križa: „Na kraju Svete godine povjeravam vam ovaj znak jubilejske godine: Kristov križ. Nosite ga po svijetu kao znak ljubavi Kristove prema čovječanstvu i navješćujte svima, da je spasenje i otkupljenje samo u Kristu, umrlom i uskrslom Gospodinu.“

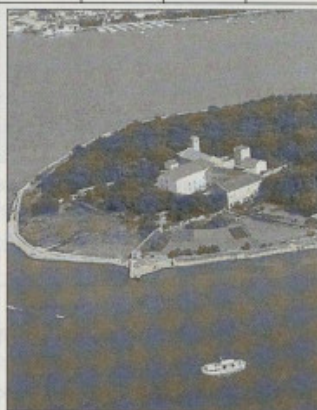
T.G.

Hrvatski samostani

Rješenje pošaljite najkasnije do 4. prosinca 2004.

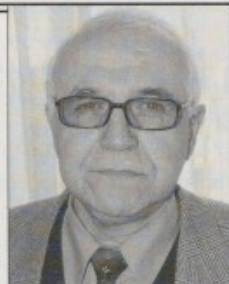
Mariofil Soldo	Prilično visoko	Samostan u Her- cegovini	Porotnik na sudu	„Mon- day“	Prihvatiti	Biljarski štap	Meduna- rodno vi- jeće mu- zeja (kr.)	„Taksa“	Musli- mansko žensko ime	Prestanak rada me- hanizma Kukci žal- čari slični pčelama	Samos- tan u Bosni	Preva- rant	Andrija Nikić	Riječna i morska životinja
Pomutiti svijest		▽								▽				
Samos- tan u Dal- maciji	▷							Pjevačica Siljeg Polupara- zitivna biljka						
Pokojna hrvatska glumica													„Karat“ Sav na ženskoj čarapi	
Radiote- legrafski poziv u pomoć				„Život“ Rječnici enciklo- pedije	TV-novinar Mladen Spoj u šivanju									Lagano zakaš- ljati
Uzi okolni prostor						Natrij Žarko Ilić				Polet, zanos Stjepan Lamza				
Čišćenje kiretom (med.)									Pratnja poznate osobe Austrija					
Otto Barić		==	Ptica trka- čica Samostan u istočnoj HR										„Klub“ Defekt na povr- šini tkiva	
Zvijer iz porodice mačaka	▷	▽			Onaj koji ne vidi na jedno oko					Rijeka u Hrvat- skoj				
„Metar“	▽													
TV- novinar, Goran										Urugvaj		Radojka Sverko Grčko slovo		
Kipar i slikar Knežević	▷													
Dokupljeno imanje	▽													
Ukras, ures, nakit														
Oton Gliha			Nevenka Arbanas, Ptica vrapčarka											
Oznaka kralja u šahu		Pepeljast Samostan u Jadranskom moru												
„Ultra kratki valovi“				Neprofe- sionalna Pučko ž. ime (linka)										
Opoziti- vati svo- je riječi														
Zimski odjevni predmet	▷				Pjesma „N. Fosila“ Glumac Kilmer									
Uzvik u žalosti	▽													
Nemarno, ne- uredno							Stožac						„Energija“ Prva nota solmizacije	
Španjol- sko žen- sko ime						Kovina crvene boje Kalij						„Delta“ „Litra“		Tajland
Antun Nalis			Sinjska viteška igra					Grabež- ljiva div- lja mačka						

Zakon o zaštiti oboljelih i tjelesno oštećenih osoba (Schwerbehindertengesetz)

Piše:
Niko Radat

Schwerbehindertengesetz je zakon kojim se štite oboljele ili tjelesno oštećene osobe, bilo da se radi o posljedicama bolesti, nezgoda, bilo o urođenim tjelesnim nedostacima. Stupanj posljedica utvrđuje „Versorgungsamt“ na zahtjev, za što postoje odgovarajući obrasci. U zahtjevu se unose osobni podaci, bolesti i tjelesna oštećenja, ime i adresa kućnog i ostalih liječnika kod kojih su dotični u posljednje vrijeme bili ukoliko svi nalazi nisu dostavljeni kućnom liječniku. Zatim, ako su u posljednjih pet godina bili u bolnici ili u toplicama, navodi se vrijeme i mjesto boravka. Na osnovu tog zahtjeva „Versorgungsamt“ će tražiti nalaze i mišljenja navedenih liječnika i donijeti odgovarajuće rješenje (Bescheid). Postoci u rješenju se odnose na sva oboljenja, a ne zbrajanjem postotaka za pojedine bolesti. Ukoliko ste nezadovoljni s danim postocima oštećenja, možete u roku mjesec dana od dana dostavljanja podići žalbu i naravno obrazložiti je (preporuča se konzultacija s kućnim liječnikom). Ako se žalba odbije, tada postoji mogućnost tužbe u roku mjesec dana kod suda za socijalna prava (Sozialgericht). Ukoliko je rješenje postalo pravosnažno, a u međuvremenu nastupi pogoršanje ili neko novo oboljenje može se 6 mjeseci nakon pogoršanja podnijeti na odgovarajućem obrascu zahtjev o pogoršanju (Verschlimmerungsantrag) u kojem možete zatražiti ili povišene postotake (pogoršanje mora iznositi najmanje 10%) ili dodjele dodatnog znaka u iskaznici. Kod pogoršanja već priznatih oboljenja mora se navesti kod kojih oboljenja je nastupilo pogoršanje i na koji se način to pogoršanje odražava.

Stupanj oštećenja se izražava u postocima, ali ne apsolutno nego u deseticama (10%, 20%, 30%... do 100%). „Schwerbehindert“ u smislu zakona je onaj tko dobije najmanje 50%. Taj će dobiti iskaznicu (Schwerbehindertenausweis) na kojoj je slika, stupanj oštećenja, rok važenja i ako ima dodatna slova, onda se unose i te dodatne oznake (o čemu će biti govora kasnije).

Kakvu zaštitu pruža zakon?

Najviše koristi imaju zaposleni jer imaju 5 dana više godišnjeg i zaštitu od otkaza, to jest poduzeće im ne može dati otkaz bez prethodne dozvole nadležne ustanove (Führsorgestelle). Također imaju pravo na označeno mjesto u javnom prometu, poput kod određenih priredaba, gradskih kupališta itd. Stoga onaj tko je u radnom odnosu, a dobije „Schwerbehindertenausweis“, treba to javiti poslodavcu da bi mogao ostvariti svoja prava. Oni pak koji imaju taj „Ausweis“, bez posla su i traže ga, dužni su na upit imati li „Schwerbehindertenausweis“ to reći, odnosno unijeti u „Bewerbungsbogen“, tako da je velika vjerojatnost da neće biti primljeni. Ako pak to zataje i kasnije zatraže svoja prava, mogu dobiti otkaz radi lažnih navoda pri zaposlenju. I oni koji dobiju 30% ili 40% oštećenja mogu kod „Arbeitsagentur“ ispuniti obrazac kako bi bili izjednačeni s onima koji imaju 50%, ali samo ako im prijete gubitak radnog mjesta i odnosi se samo na zaštitu od otkaza dok nemaju pravo na ostale povlastice.

Porezne olakšice

Na porezne olakšice se ima pravo već sa 30% za što „Versorgungsamt“ izdaje posebnu potvrdu za porezni ured. Za 30% porezna olakšica je 310 eura (ta suma je oslobođena od plaćanja poreza) pa do 1420 eura za one koji imaju 100%. Stoga je važno da svi koji imaju najmanje 30% pri poravnanju poreza pokažu poreznom uredu tu potvrdu.

Dodatne oznake u iskaznici

U iskaznicu se mogu unijeti i dodatne oznake izražene u slovima ako „Versorgungsamt“ kod procjene cjelokupne zdravstvene situacije ustanovi da za to postoje zdravstveni razlozi. Evo tih oznaka:

B Potreban je stalni pratilac u javnom prometu;

- Bl Vlasnik iskaznice je slijep;
- G Smetnje pri kretanju (gehbehindert);
- aG Posebno velike smetnje pri kretanju (außergewöhnlich gehbehindert);
- H Bespomoćan (hilfslos);
- RF Ispunjeni uvjeti da osoba bude oslobođena plaćanja pretplate za radio i televiziju;
- Gl Vlasnik iskaznice je gluh (gehörlos).

Povlastice u javnom prijevozu

Oni koji u iskaznici imaju oznake G, M i Gl imaju pravo na povlaštenu vožnju u javnom gradskom prometu. Na zahtjev će dobiti markicu koja za godinu dana iznosi 60 eura, a za pola godine 30 eura i vrijedi uz „Schwerbehindertenausweis“. Ukoliko oboljela i tjelesno oštećena osoba posjeduje vozilo, može na mjesto povlaštene vožnje na posebnom obrascu zatražiti poreznu povlasticu za porez na auto.

Oni koji dobiju oznaku RF trebaju kod „Sozialamt-a“ zatražiti oslobađanje plaćanja pretplate za televiziju i radio kao i za posebnu tarifu za telefon. Pošto se te potvrde obično izdaju na godinu dana, treba na vrijeme zatražiti njihovo produljenje.

To bi bile u najkraćim crtama prednosti i povlastice koje daje „Schwerbehindertengesetz“ a dobija ju se samo ako se podnese zahtjev i ako „Versorgungsamt“ procijeni da posljedice postoje. Zahtjev mogu podnijeti samo osobe koje imaju boravak u Njemačkoj.

Naravno da ni izdaleka nismo mogli opisati sve povlastice koje pruža ovaj zakon. Cjelovite informacije mogu se dobiti u „Versorgungsamt-u“ mjesta boravka, a o tome postoje i brošure. Za Bavarsku je Bavarsko ministarstvo rada i obitelji izdalo brošuru „Schwerbehinderte Menschen“ u kojoj su detaljno opisana sva prava i povlastice.

U sljedećim napisima bit će govora o novom zakonu o strancima — „Zuwanderungsgesetz“ koji će stupiti na snagu 1.1.2005. godine. ■

U ordinaciji

Pacijent: — Doktore, opažam da malo gubim pamćenje.

Liječnik: — Od kada?

Pacijent: — Što od kada?

U školi

Učitelj: — Što je to materinski jezik?

Učenik: — To je kad moj tata kod kuće ne smije ni pisnuti!

U restoranu

U jednom uglednom restoranu sjede suprug i supruga i jedu škampe. Muž je jeo na brzinu i sav se zamazao. Nato će:

— Izgledam kao svinja.

— Da, i još si se pošpricao, „tješi“ ga supruga!

Djeca

Stranac upita dječaka:

— Je li se u ovom gradu rodio neki veliki čovjek?

— Ne ovdje se rađaju samo mala djeca!

Gdje je glava

Došao jedan čovjek kod frizera na šišanje. Vidjevši frizera u pijanom stanju, upita:

— Hoćete li me moći ošišati, jer vidim da ste pijani?

— Hoću prijatelju, samo mi reci gdje ti je glava?

Jesi li čuo

— E, jesi li čuo za skupinu „Duran Duran“?

— Ma jesam, što mi govoriš dva puta.

Samom sebi

— Što to radiš, Marko?

— Pišem pismo.

— Kome pišeš?

— Samom sebi.

— A, što piše u tom pismu?

— Otkud znam, kad ga još nisam dobio.

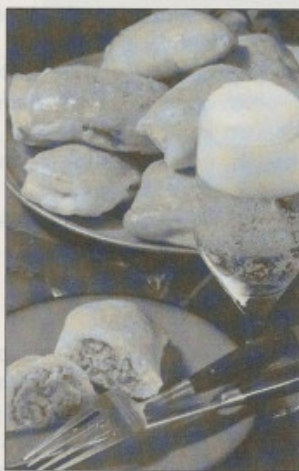
Spavanje

Spavanje je stanje psihomotor-nog mira, za vrijeme kojeg su usporene različite fiziološke funkcije, a svijesni kontakt između čovjekova duševnog života i okoline je prekinut. Spavanje može biti različite „dubine“. Obično je ono najmanje 1 do 2 sata od trenutka kad smo zaspali. Kod ljudi koji su navikli da malo spavaju, spavanje je dublje. Spavanje se smatra najboljim oblikom tzv. „pasivnog odmora“. Međutim spavanje nije samo „odmaranje“ nego predstavlja složeni aktivni proces, koji se izmjenjuje sa stanjem budnosti kod svih viših živih bića paralelno s izmjenom dana i noći. Tijekom spavanja odvijaju se složeni biokemijski procesi, koji omogućuju složene akci-jel djelatnost ljudskom organizmu u

budnom stanju. Osobito je za ljudski organizam u dobi razvitka i rasta, te kod oporavljanja, potrebno spavanje od osam do deset sati. Uzima se da je prosječno vrijeme, potrebno za spavanje odraslog i zdravog čovjeka, sedam do osam sati dnevno, što ovisi o dubini sna. Spavati uvijek treba u dobro provjetrenim prostorijama, kraj otvorenog prozora i po mogućnosti na leđima bez visokog uzglavlja. Spavanje nakon ručka fiziološki je opravdano, jer se zbog probave nakon uzimanja obilnog obroka većina krvi uglavnom nakuplja u žile probavnih organa. Produženo kao i skraćeno spavanje znak je različitih bolesti (bolesti spavanja, neuroze, upale mozga, nesаницe i slično).

Piroške

Sastojci za 50 kom: 1/2 l mlijeka; 12 1/2 dkg maslaca; 4 dkg kvasca; malo šećera; 1/4 žličice soli; 2 jaja; 1 kg brašna; 3 struka poriluka; 2 luka, 1 žlica ulja; 50 dkg sirovih kobasica za pečenje; 4 žlice mrvica i 2 žutanjka. Svaka piroška ima otprilike 150 kalorija.

Zgrijte mlijeko s maslacem, dodajte razmrvljeni kvasac, šećer, sol, jaja i malo brašna. Promiješajte, zatim umiješajte i preostalo brašno. Pokrijte tijesto i stavite ga na toplo da uzlazi 40 minuta. Poriluk operite i sitno nasjeckajte. Nasjeckajte i luk, pa ga zajedno s porilukom pržite na ulju pet minuta. Ogulite kobasice, stavite ih u posudu, dodajte luk s porilukom i mrvice, pa za-

mijesite nadjev. Zagrijte pećnicu na 200 stupnjeva. Razvaljajte tijesto na 50 x 80 cm pa ga narežite na 100 četverokuta velikih 5 x 8 cm. Stavite po žlicu-dvije nadjeva na polovicu količine četverokuta, navlažite im rubove, pokrijte praznim četverokutima, pa rubove dobro stisnite. Piroške premažite umućenim žutanjcima i pecite 30 minuta na drugoj prečki odozdo. Poslužite ih vruće.

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

U	P	I	S	□	M	U	O	□	Z	A	M	O	R
G	O	S	P	A	O	D	K	R	U	N	I	C	E
O	T	K	A	N	T	A	T	I	□	A	R	A	L
S	V	O	J	□	O	R	E	G	O	N	□	T	A
T	O	S	A	□	V	A	T	A	N	E	N	□	T
I	J	□	L	E	U	T	□	Č	A	S	I	T	I
T	O	Č	I	O	N	I	C	A	□	□	J	A	V
I	J	□	C	L	□	□	□	□	□	J	A	D	I
□	R	T	A	C	□	□	O	N	□	Z	□	□	□
D	I	V	□	I	□	□	□	A	S	T	I	□	□
□	J	O	D	□	□	□	□	□	K	A	U	R	□
B	E	R	E	K	□	□	□	□	I	□	S	A	□
E	Č	□	T	U	□	□	□	□	□	M	A	T	T
T	I	R	E	N	A	□	J	O	S	I	P	□	I
L	□	A	K	A	D	E	M	□	L	A	R	S	□
E	K	S	T	R	E	M	□	D	I	N	A	R	A
H	I	P	I	□	N	□	I	R	M	A	□	N	L
E	□	O	V	I	D	I	J	E	□	□	R	A	K
M	A	R	I	J	A	B	I	S	T	R	I	C	A

Nagrađena: Kristina Kovačević, Hofheim/Ts.

7. SMOTRA CRKVENIH ZBOROVA

RÜSSELSHEIM, 17.10., ODRŽANA SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

Dječji zbor HKM Wuppertal otpjevao je: „Mi djeca pjevamo sad“ i „Želim klicati“ (L. Duvall; S. Gajicki)

Zbor HKM Wiesbaden izveo je: „Hvalospjev“ Dn 5,56-68 (I. Matić) i „Duh će vas taknuti“ (V. Kraljević; M. Crnković; obr. J. Cvitanović)

Zbor HKM Rüsselsheim otpjevao je: „Glasnik istinskoga mira — sv. Franji“ (M. Pinjuh; I. Špralja) i „Išтите i dat će vam se“ (usp. Lk 11, 9-10; Frama Virovitica)

Djevojke HKM Traunreut otpjevale su: „Kriste, budi naša radost“ (Š. Marović) i „Ne boj se, jer ja sam s tobom“ (L. Ž. Balvan)

Zbor HKM Mainz izveo je: „Salve Regina“ i „Duhovski događaj“ (S.T. Čavar; M. Martinjak)

Zbor djece i mladih HKM Darmstadt otpjevao je: „Majci Mariji“ (Adeodatus; M. Nardelli i Južu) te „Tu smo, Kriste“ (T. Leko; J. Gržinčić i Južu)

**U te su, Jahve, uprte oči moje,
k tebi se utječem,
ne daj da mi duša propadne!**

Ps 141,8

